

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Ebba Walldnö

Den omvända ventilen

En undersökning av den omvända ventilens tolkning och tillämplighet i de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna

JURM02 Examensarbete

Examensarbete på juristprogrammet
30 högskolepoäng

Handledare: Mats Tjernberg

Termin för examen: Period 1 VT2020

Innehåll

SUMMARY	1
SAMMANFATTNING	4
FÖRORD	7
FÖRKORTNINGAR	8
1 INLEDNING	9
1.1 Problematisering	9
1.2 Syfte och frågeställningar	10
1.3 Avgränsningar	11
1.4 Metod	13
1.5 Material	15
1.6 Forskningsläge	17
1.7 Terminologi	18
1.8 Disposition	18
2 BAKGRUND	19
3 RÄNTEAVDRAGSBEGRÄNSNINGAR	23
3.1 Från FSK till proposition	23
3.2 Allmänt om gällande rätt	25
3.3 De riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna	26
3.3.1 Tioprocentsregeln	28
3.3.2 Uteslutande eller så gott som uteslutande	29
3.3.3 Särskilt om affärsmässighet	32
3.3.3.1 Bakgrund	32
3.3.3.2 Affärsmässighet i praxis	33
3.3.3.3 Affärsmässighet och företagsekonomiska beslut	37
3.3.3.4 Slutsats	39
3.3.4 Väsentlig skatteförmån	39
3.3.4.1 Rekvisitet i praktiken och doktrin	40
3.3.4.2 Parametrar av betydelse	42
3.3.5 Tillskottsregeln	43
3.3.6 Särskilt om syften med reglerna	44
3.3.6.1 Bakgrund	44
3.3.6.2 Aggressiv skatteplanering	45
3.3.7 Bevisfrågor	48

3.4	HFD 2020 ref. 21	49
3.4.1	SRN	49
3.4.2	HFD	50
3.4.3	Analys	51
3.5	Sammanfattande slutsatser	54
4	UTVALDA PERSPEKTIV	56
4.1	Kvantifierande begrepp	56
4.2	Neutralitetsprincipen	59
4.3	Legalitetsprincipen	62
4.3.1	Vag lagstiftning	62
4.3.2	Subjektiva rekvisit och bedömningar	64
4.3.3	Kringgåendelagstiftning	65
4.3.4	Slutsats	66
4.4	In dubio contra fiscum	67
4.5	Analys	69
4.5.1	Sammanvägning av perspektiven	69
4.5.2	Tillämpning av in dubio contra fiscum	70
4.6	Sammanfattande slutsatser	71
5	AVSLUTANDE REFLEKTIONER	73
5.1	Inledning	73
5.2	Uteslutande eller så gott som uteslutande	74
5.3	Väsentlig skatteförmån	76
5.4	Syftet med den omvända ventilen	77
5.5	Rättstillämparens betydelsefulla roll	78
5.6	Sammanfattande slutsatser	80
	KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	82
	RÄTTSFALLSFÖRTECKNING	89

Summary

The current interest deduction limitation rules on related party debt entered into force on 1 January 2019 and were an adapted version of the earlier interest deduction limitation rules on related party debt from 2009 and 2013. The current interest deduction limitation rules on related party debt were regulated in chapter 24 of the Swedish Income Tax Act. According to chapter 24 section 18 of the Swedish Income Tax Act, corporations have to show that the lender was within the EEA, outside the EEA but in a state which had a tax agreement with Sweden or that the interest income was taxed with at least 10 %. Furthermore, the reversed exemption rule (Sw. *den omvända ventilen*) should not be applicable, to be granted an interest deduction for related party indebtedness. The reversed exemption rule was applied on intra-group indebtedness which was exclusively or virtually exclusively in place to provide the related parties with a significant tax benefit. The essay's purpose was to examine current provisions' two substantial requirements, *exclusively or virtually exclusively* (Sw. *uteslutande eller så gott som uteslutande*) and *significant tax benefit* (Sw. *väsentlig skatteförmån*).

The reversed exemption rule and the interest deduction limitation rules on related party debt were also explored in the study from acceptable methods of interpreting tax law. For this purpose, the principle of neutrality, the principle of legality and *in dubio contra fiscum* were selected. Furthermore, the quantifiable understanding of the reversed exemption rule was utilized for the scope of the provision to be examined. The purpose with the perspectives was, furthermore, to identify advantages and disadvantages in the reversed exemption rule and the interest deduction limitation rules on related party debt.

The result of the essay was that it was not possible in advance to determine with certainty whether the reversed exemption rule would be applied. Neither the wording nor the legislative history gave answers on how exclusively or

virtually exclusive or significant tax benefit in practice should be interpreted for all kinds of indebtedness. The provision's purpose could be helpful for the interpretation, which was to include only certain cases of abuse (Sw. *renamissbruksfall*) and aggressive tax avoidance.

The hollow wording of the reversed exemption rule was formulated due to its character as avoidance legislation and for the purposes of the provision to be accomplished. The complexity of the examination of the reversed exemption rule existed because of the vague and subjective requirements as well as the applicability depended on the specific circumstances in the particular indebtedness. The provision contained several layers of assessments, which demanded that a comprehensive amount of circumstances had to be clarified. The application led to difficult investigations and assessments of evidence.

There were certain characteristics in a debt relationship that particularly provoked the reversed exemption rule's applicability. It was debts that were used for financing a related party acquisition or reorganisation, if there was not a financing need in the borrowing company, if the terms of the debt derogated from what was considered market conditions, if the tax benefit was very extensive or if the foreign taxation significantly differed from Swedish taxation. All of these characteristics had a common denominator, which was that the purpose of the debt was to transfer revenue rather than to be utilized as financing in the corporate operations.

The examination of the chosen perspectives provided both disadvantages and advantages regarding the reversed exemption rule. The advantages were mainly connected to the purposes of the reversed exemption rule and to a certain extent the wording. The purposes of the interest deduction limitation rules on related party debt were desirable interests of the legislator. However, the purposes led to substantial practical application effects of the reversed exemption rule. Whether the disadvantages or the advantages prevailed depended on who answered the question and the provision's actual future effectiveness and applicability.

The conclusion of the examination of current legislation and concerning the perspectives was the judicial practitioner obtained a broad discretion to interpret, apply and to fill the reversed exemption rule with content. What could be concluded with certainty was that debts which were completely motivated by tax avoidance reasons were not allowed. For all other indebtedness, the applicability would be a question of judgement. The wide judicial discretion led to an imminent risk that similar cases were treated differently and a higher degree of arbitrariness as well as less predictable outcomes'. The application of the reversed exemption rule was deemed to bring high costs for corporations to adapt and for the judicial practitioner to judge upon. The starting point for the examination of the reversed exemption rule should, however, be that the provision was not applicable, except for certain cases of abuse. This eased the judicial practitioners' examination of the provision.

Sammanfattning

Dagens riktade ränteavdragsbegränsningsregler trädde ikraft 1 januari 2019 och var en omarbetad version av 2009 års samt 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler. Gällande riktade ränteavdragsbegränsningsregler var stadgade i 24 kap. IL. I 24 kap. 18 § IL föreskrevs att företag skulle klargöra att långivaren var inom EES, utanför EES i en stat som hade skatteavtal med Sverige eller att ränteintäkten beskattades med 10 %. Vidare skulle den omvända ventilen inte vara tillämplig om ränteavdrag för koncerninterna skulder skulle medges. Den omvända ventilen tillämpades på skuldförhållanden som uteslutande eller så gott som uteslutande uppkom för att en intressegemenskap skulle erhålla en väsentlig skatteförmån. Uppsatsens syfte var att fastställa gällande rätt genom en undersökning av bestämmelsens två centrala rekvisit, *uteslutande eller så gott som uteslutande* och *väsentlig skatteförmån*.

Den omvända ventilen och de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna utreddes även utifrån vedertagna metoder för skatterättslig tolkning. För syftet valdes neutralitetsprincipen, legalitetsprincipen och in dubio contra fiscum ut. Dessutom användes den kvantifierande betydelsen i den omvända ventilen för tolkning av bestämmelsens tillämplighet. Syftet med perspektiven var även att identifiera fördelar samt nackdelar i den omvända ventilen och de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna.

Det var inte på förhand möjligt att med säkerhet avgöra om den omvända ventilen var tillämplig. Varken ordalydelsen eller förarbeten gav svar på hur uteslutande eller så gott som uteslutande eller väsentlig skatteförmån i den omvända ventilen i praktiken användes för alla typer av skuldförhållanden. Bestämmelsens syfte att endast omfatta aggressiv skatteplanering samt rena missbruksfall kunde då vara behjälpligt.

Den intetsägande ordalydelsen uppstod på grund av karaktären i den omvända ventilens som kringgåendelagstiftning samt för ändamålen som skulle förverkligas. Komplexiteten i den omvända ventilens faktiska bedömning berodde på vaga och subjektiva rekvisit samt att tillämpligheten var beroende av de enskilda omständigheterna i varje skuldförhållande. Den omvända ventilens tillämpning inbegrep således lager på lager-bedömningar av en omfattande mängd omständigheter. Den omvända ventilens utmynnade därmed i svåra utrednings- och bevisfrågor.

I uppsatsen fastställdes vissa karaktärsdrag hos ett skuldförhållande som särskilt framkallade den omvända ventilens tillämplighet. Det handlade om skuldförhållanden som användes till finansiering av ett internt förvärv eller intern omstrukturering. Vidare när skuldförhållandet inte baserades på ett finansieringsbehov i det låntagande bolaget, om lånevillkoren avvek från vad som var marknadsmässigt, om skatteförmånen var väldigt omfattande eller om den utländska beskattningen skiljde sig väsentligt från svensk beskattning. Gemensamt för karaktärsdragen var syftet att förflytta medel snarare än finansiering av verksamheten.

Det identifierades både nackdelar och fördelar i förhållande till de valda perspektiven för den omvända ventilens. Fördelarna var kopplade till den omvända ventilens syften och i viss mån den omvända ventilens utformning. Ändamålen var eftersträvansvärda för lagstiftaren att vilja uppnå. Dock konstaterades att ändamålen fick stora effekter för den faktiska tillämpningen av den omvända ventilens. Om fördelarna eller nackdelarna vägde tyngre berodde på vem som besvarade frågan och den omvända ventilens faktiska framtida effektivitet och tillämpning.

Konklusionen av undersökningen av gällande rätt och i förhållande till perspektiven var att den omvända ventilens lämnade ett stort utrymme för rättstillämparen att tolka, tillämpa och fylla lagen med innehåll. Vad som med säkerhet konstaterades var att endast skuldförhållanden som var fullständigt skattemässigt betingade omfattades av den omvända ventilens. För övriga

skuldförhållanden blev tillämpligheten en bedömningsfråga. Följderna blev att det fanns en överhängande risk att lika fall behandlades olika, mindre förutsebarhet och ökad godtycklighet. Det förmodades leda till stora kostnader för företag att anpassa sig till samt för rättstillämparen att bedöma den omvända ventilen. Utgångspunkten för domstolsprövningen av den omvända ventilen bör vara att bestämmelsen inte var tillämplig, förutom vid rena missbruksfall. Det borde underlätta domstolarnas tillämpning av bestämmelsen.

Förord

Precis som resterande blödiga studenter i slutet av sin Lundatid vill jag passa på rikta några ord av tacksamhet.

Först och främst, ett stort tack till Mats Tjernberg för allt stöd, uppmuntran och ovärderliga synpunkter under uppsatsskrivandet.

Jag vill även tacka Ebba Perman Borg för värdefulla kommentarer om uppsatsen samt för en lärorik, utvecklande och himla rolig praktik.

Det största tacket går till alla mina underbara vänner som har bidragit till fem helt fantastiska år i Lund. Jag skulle inte ha klarat mig utan alla skratt och minnen. Ett jättetack till Sofia och för att citera dig – ”Jag tror att vi skrattar mer än de flesta.”. Ps. jag ska följa med till Tellus 2.

Slutligen, tack till min familj som alltid hjälper till och stöttar mig oavsett vad. Det betyder allt för mig.

Ebba Walldnö
Lund, 27 maj 2020

Förkortningar

ATAD	Rådets direktiv 2016/1164 av den 12 juli 2016 om fastställande av regler om skatteflyktsmetoder som direkt inverkar på den inre marknads funktion
BEPS	Base Erosion and Profit Shifting
EBITDA	Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization
FAR	Föreningen Auktoriserade Revisorer
FSK	Företagsskattekommittén
HFD	Högsta förvaltningsdomstolen
IL	Inkomstskattelag (1999:1229)
KamR	Kammarrätten
OECD	Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling
Prop.	Proposition
RF	Regeringsformen (1974:152)
RegR	Regeringsrätten
RÅ	Regeringsrättens årsbok
SKV	Skatteverket
SOU	Statens offentliga utredningar
SRN	Skatterättsnämnden

1 Inledning

1.1 Problematisering

Beskattningen av eget kapital respektive lånat kapital har betydelse för företagets finansieringsval beroende på vad som är mest fördelaktigt.¹ Det är ingen hemlighet att företag behöver finansiering när de bedriver sin verksamhet eller att företag måste minimera sina finansieringskostnader. Genom att välja lånefinansiering istället för eget kapital kombineras dessa förutsättningarna, eftersom företag erhåller finansiering att driva verksamheten vidare och för lånefinansiering förenas med en avdragsgill räntekostnad.

Lånefinansiering kan generera ett nollresultat i näringsverksamheten på grund av avdragsgilla ränteutgifter.² Multinationella koncerner har framförallt stora möjligheter att skatteplanera med hjälp av skuldförhållanden mellan koncernbolag.³ Koncerninterna lån i intressegemenskapen är särskilt betydelsefulla eftersom skuldförhållandet är en metod för företagen att åstadkomma en resultatutjämnning. Resultatutjämnningen leder till en mindre skattebörd för intressegemenskapen som helhet.

Lånat kapital blir ofta enkelbeskattat eftersom ränteutgiften är avdragsgill. Eget kapital blir däremot dubbelbeskattat hos företaget och ägaren.⁴ Eget kapital är ett villkorat eller ovillkorat tillskott från ägarna. Tillskottet får inte några initiala skattekonsekvenser, men ägarna får endast återbäring från ett tillskott om företaget går med vinst.⁵ Den normala finansieringen består av

¹ Finansdepartementet, Promemoria, *Nya skatteregler för företagssektorn*, Fi2017/02752/S1, (citeras FiD Promemoria 2017), s.103.

² Lodin, Sven-Olof m.fl., *Inkomstskatt – en läro- och handbok i skatterätt del 2*, 2019, (citeras Lodin m.fl. d2 2019), s.365.

³ Prop. 2017/18:245, *Nya skatteregler för företagssektorn*, (citeras Prop. 2017/18:245), s.73.

⁴ Melz, Peter, Nilsson, Peter och Norman, Erik, *Bolagsskattereformen 2019 – ränteavdragsbegränsningar*, Skattenytt 2018 s.471, (citeras Melz, Nilsson och Norman 2018), s.475.

⁵ Lodin m.fl. d2 2019, s.387.

både lånat och eget kapital, men lånefinansiering är mer förekommande.⁶ Det finns incitament till att välja lånefinansiering framför eget kapital med beaktande av de avdragsgilla ränteutgifterna. Problem uppstår när koncerner utnyttjar möjligheten att upprätta skuldförhållanden endast i syfte att komma åt avdragsgilla ränteutgifter. Det är den främsta anledningen till att de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna har införts. Bestämmelserna ska stoppa omotiverade och därmed skattemässiga skuldförhållanden.

En annan aspekt av behovet av riktade ränteavdragsbegränsningsregler är att det föreligger en brist i reciprocitet mellan beskattning i olika länder. Det sker när ränteutgiften är avdragsgill i Sverige medan ränteintäkten av olika anledningar inte beskattas i utlandet. Det har utnyttjats i skatteplaneringssyfte.⁷ Internationella koncerner har fördelen att kunna välja långgivare till det svenska bolaget med beaktande av det land som har mest fördelaktiga beskattning av ränteintäkten.

Ränteutgifter är en kostnad i verksamheten och därmed avdragsgill enligt huvudregeln som stadgas i 16 kap. 1 § Inkomstskattelag (1999:1229) (nedan IL). Huvudregeln fastställer att kostnader för att bibehålla och förvärva inkomster är avdragsgilla. De riktade ränteavdragsbegränsningsreglernas innebörd blir att företag inte får avdrag för alla finansieringskostnader. Reglerna leder till att det svenska företaget får en större vinst alternativt ett mindre underskott när ett skuldförhållande bedöms vara skattemässigt.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att undersöka gällande rätt avseende de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna i 24 kap. IL. Mer preciserat är det

⁶ Andersson, Thomas, *Något om förslagen utvidgning av ränteavdragsbegränsningsreglerna*, Svensk Skattetidning 2012:9 s.711, (citeras Andersson 2012), s.732-733.

⁷ Kovacs Kal, Miklos, *En säkerhetsventil utan säkerhet – en analys av rekvisitet "affärsmissigt motiverat" i 24 kap. 10 e § IL*, Juridisk Publikation nr 2 2013 s.229, (citeras Kovacs Kal 2013), s.231.

huvudsakliga syftet att fastställa den omvända ventilens tillämpningsområde som finns stadgad i 24 kap. 18 § 2 st. IL. Den omvända ventilen tillämpas om ett skuldförhållande har uppstått *uteslutande eller så gott som uteslutande* för att intressegemenskapen ska få en *väsentlig skatteförmån*. Dessa två rekvisits tolkning och tillämpning är särskilt vad uppsatsen ska utröna.

Jag kommer även att undersöka den omvända ventilen med utgångspunkt i utvalda perspektiv med syfte att identifiera fördelar och nackdelar med den omvända ventilen samt de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna. Syftet är att erhålla en fördjupad förståelse för bestämmelsernas syfte, utformning och karaktär. Till denna del har jag valt tre perspektiv som utgör vedertagna metoder för skatterättslig tolkning, (i) neutralitetsprincipen, (ii) legalitetsprincipen och (iii) *in dubio contra fiscum*. Vidare kommer den kvantifierande betydelsen av den omvända ventilen användas som perspektiv för att tolka bestämmelsen. Ett kritiskt förhållningssätt genomsyrar särskilt denna del av uppsatsen, men finns genomgående i hela uppsatsen.

För att uppsatsens syfte ska uppfyllas kommer följande frågeställningar att undersökas,

- Hur tillämpas och tolkas den omvända ventilen?
- Hur förhåller sig de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna och den omvända ventilen, med dess kvantifierande begrepp, till vedertagna metoder för skatterättslig tolkning, särskilt med beaktande av neutralitetsprincipen, legalitetsprincipen och *in dubio contra fiscum*?

1.3 Avgränsningar

Endast svensk skattelagstiftning berörs i uppsatsen. I Sverige finns det flera parallella system med ränteavdragsbegränsningar. I 24 kap. IL, 24 a kap. IL samt 24 b kap. IL finns generella respektive riktade ränteavdragsbegränsningsregler samt avdragsförbud. Av uppsatsens syfte

framgår att den omvända ventilens rekvisit, uteslutande eller så gott som uteslutande samt väsentlig skatteförmåns tillämpning och tolkning, är vad uppsatsen ska särskilt utröna. Därmed faller övriga ränteavdragsbegränsningsregler och avdragsförbud utanför syftet med uppsatsen. De generella ränteavdragsbegränsningarna nämns likväl i korthet. Vidare krävs att en av de tre alternativa grunderna i 24 kap. 18 § 1 st. IL är uppfyllda om den omvända ventilen ska kunna tillämpas. De tre alternativa grunderna kommer endast att nämnas i korthet. Övriga rekvisit som gör de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna tillämpliga, som till exempel intressegemenskap eller vem som faktiskt har rätt till inkomsten, kommer inte nämnas mer än flyktigt.

De generella ränteavdragsbegränsningsreglerna baseras på rådets direktiv 2016/1164 av den 12 juli 2016 om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt inverkar på den inre marknadens funktion (nedan ATAD). ATAD baseras på Base Erosion and Profit Sharing (nedan BEPS).⁸ BEPS kommer från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (nedan OECD) och är en åtgärdsplan i syfte att förhindra oönskade former av internationell skatteplanering.⁹ Åtgärds paket 4 i BEPS innehåller rekommendationer för begränsningar i ränteavdragsrätten.¹⁰ Både BEPS och ATAD faller utanför uppsatsens syfte. Uppsatsen berör vidare de riktade ränteavdragsbegränsningsreglernas syfte att motverka aggressiv skatteplanering som BEPS och ATAD också syftar till att förhindra. Hur ATAD och BEPS förhindrar aggressiv skatteplanering kommer därför att nämnas i korthet.

Värt att notera är att EU-kommissionen har meddelat Sverige i en formell underrättelse att de anser att 2013 års regler strider mot EU-rätten och

⁸ Skäl 1-2, Rådets direktiv (EU) 2016/1164 av den 12 juli 2016 om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt inverkar på den inre marknadens funktion.

⁹ OECD, *What is BEPS?*, tillgänglig här: <https://www.oecd.org/tax/beps/about/>, hämtad: 2020-04-24.

¹⁰ Se OECD, *Action 4 Limitation on Interest Deductions*, tillgänglig här: https://www.oecd-ilibrary.org/taxation/limiting-base-erosion-involving-interest-deductions-and-other-financial-payments-action-4-2015-final-report_9789264241176-en, hämtad: 2020-04-24.

etableringsfriheten.¹¹ Det förekommer en diskussion om dagens riktade ränteavdragsbegränsningsregler, som är en version av 2013 års regler, även är i strid mot etableringsfriheten.¹² Om de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna är EU-stridiga ligger dock utanför uppsatsens syfte.

Innan 2009 års regler trädde ikraft yrkade Skatteverket (nedan SKV) att avdrag för koncerninterna räntor skulle stoppas med hjälp av Lag (1995:575) om skatteflykt (nedan skatteflyktslagen), som Högsta förvaltningsdomstolen (nedan HFD) varken ansåg i Kommunmålet¹³ eller Industrivärdemålen¹⁴. Skatteflyktslagen begränsar ränteavdrag, men är inte inom syftet med uppsatsen.

För närvarande finns det två mål med prövningstillstånd i HFD som behandlar 2013 års regler. Båda målen faller utanför uppsatsens syfte. Det första målet handlar om vem som faktiskt har rätt till inkomsten i en fondstruktur med utländska entiteter.¹⁵ Det andra målet berör frågan om den omvända ventilen i 2013 års regler strider mot EU-rätten. HFD har begärt ett förhandsavgörande från Europeiska Unionens domstol om den omvända ventilen strider mot etableringsfriheten eftersom den inte tillämpas när företag kan ge koncernbidrag till varandra, vilket endast omfattar svenska företag.¹⁶

1.4 Metod

Syftet med uppsatsen är att fastställa gällande rätt. Jag har börjat med att beskriva gällande riktade ränteavdragsbegränsningsregler genom att studera lagtext, förarbeten, praxis och doktrin. När tidigare regelverk och dess praxis har varit av intresse har jag lyft in dessa delar i beskrivningen av gällande rätt.

¹¹ Se EU-kommissionen, Formell underrättelse, Ärendenummer 2013/4206. Bryssel 2014-11-27.

¹² Se Dahlberg, Mattias, *Internationell Beskattning*, 2012, (citeras Dahlberg 2012); Dahlberg, Mattias, *Internationell beskattning*, 2020, (citeras Dahlberg 2020).

¹³ RÅ 2001 ref. 79.

¹⁴ RÅ 2007 ref. 84-85.

¹⁵ Se HFD 2019-12-05, mål nr 2095—2097-19.

¹⁶ Se HFD 2019-06-05, mål nr 4849-18 och 4850-18.

Den tidigare praxis som jag använder har förarbeten samt doktrin nämnt som vägledande. För övrigt material som används som berör de tidigare reglerna har jag diskuterat dess tillämplighet och relevans för gällande rätt när materialet används.

Vid identifieringen av fördelar och nackdelar med de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna kan inte alla möjliga perspektiv beaktas. Jag har valt ut fyra perspektiv att undersöka. De fyra perspektiven som har valts är neutralitetsprincipen, kvantifierande begrepp, legalitetsprincipen samt *in dubio contra fiscum*. Perspektiven valdes ut efter dels syftet med och karaktären av de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna, dels för dess ställning vid skatterättslig lagtolkning. Syftet är att få en fördjupad och nyanserad bild av bestämmelserna.

Kvantifierande begrepp är inte en vedertagen metod för skatterättslig lagtolkning. Kvantifierande begrepp har ändå valts då det belyser värderingen och åtskillnaden av skattemässiga respektive affärsmässiga skuldförhållanden. Hur ett skattemässigt skuldförhållande identifieras utgör grunden för tillämpligheten av den omvända ventilen. Neutralitetsprincipen valdes då syftet med ränteavdragsbegränsningsreglerna är att utjämna skillnader i beskattning mellan eget respektive lånat kapital. Neutralitet ska även föreligga när företag väljer finansieringsform, skattekonsekvenser ska inte beaktas. Legalitetsprincipen valdes för dess starka ställning inom skatterätten samt då principen kan kopplas till reglernas beståndsdelar och karaktär. De delar av legalitetsprincipen som är i fokus är föreskriftskravet och bestämdhetskravet. *In dubio contra fiscum* används i syfte att diskutera vem som bör bära risken vid mångtydig lagstiftning. Principen är dock inte lagstadgad eller hittills använd av HFD.

Eftersom syftet i uppsatsen är att utröna den omvända ventilens tillämplighet i gällande rätt och i förhållande till de utvalda perspektiven, har jag valt att kontinuerligt analysera rättskällorna. Det då mina reflektioner knyts an i sitt sammanhang. I kapitlet om de utvalda perspektiven samt avsnittet om 2020

års rättsfall har jag en separat analys för vad som framkommit. Jag har även delavslut i kapitlet om gällande rätt och perspektiven med sammanfattande slutsatser om vad som framförts. Utöver den kontinuerliga analysen har jag ett avslutande kapitel med reflektioner då uppsatsens resultat och frågeställningar generellt diskuteras.

1.5 Material

Jag började utröna gällande rätt genom att studera lagtextens ordalydelse i den omvända ventilen samt i de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna som helhet. Skattelag ska med utgångspunkt tolkas efter bestämmelsens ordalydelse och i dess sammanhang. Alla rättskällor ska tillämpas inom ramen för ordalydelsen.¹⁷ Ordalydelsen innehåller vaga och subjektiva rekvisit som öppnar upp för ett tolkningsutrymme. Då har jag undersökt förarbetena för att kunna utröna lagens betydelse.¹⁸ Vid skillnader mellan lagens ordalydelse och förarbeten är lagens ordalydelse prioriterat.¹⁹

När förarbetena inte har gett tillräcklig ledning har jag undersökt praxis från HFD. Det eftersom tolkningsfrågor ska lösas genom att utforska accepterade rättskällor i en hierarkisk ordning. Det är HFD som är det auktoritära organet för tolkning av skattelag.²⁰ När HFD tar ställning till en lagtolkningsfråga får domen ett självständigt rättskällevärde. Om gällande rätt ska undersökas måste rättspraxis iakttas.²¹ Avgöranden från HFD följs till hög grad inom skatterätten.²² Prejudikat behövs om underrätter samt myndigheter ska kunna utföra sitt arbete på bästa sätt.²³ Jag har undersökt de rättsfall från HFD som har funnits. Det finns flera prejudicerande rättsfall om 2009 års regler och ett om 2019 års regler, men inga gällande 2013 års regler. Jag har använt mig av

¹⁷ Tjernberg, Mats, *Skatterättslig tolkning*, 2018, (citeras Tjernberg 2018), s.136.

¹⁸ Lodin m.fl. d2 2019, s.623.

¹⁹ Tjernberg 2018, s.27.

²⁰ Tjernberg 2018, s.19.

²¹ Lodin m.fl. d2 2019, s.628.

²² Tjernberg 2018, s.55.

²³ Tjernberg 2018, s.57.

de avvisade förhandsbeskeden från HFD avseende 2013 års regler eftersom målen visar vilka omständigheter som var av betydelse för tillämpningen av 2013 års ventiler.

De flesta rättsfall är överklagade förhandsbesked från Skatterättsnämnden (nedan SRN). Förhandsbesked från SRN är bindande för den situationen och de parter som förhandsbeskedet avser, men har annars inte ett självständigt rättskällevärde. Förhandsbeskedet används därmed inte i syfte att utröna gällande rätt. Emellanåt nämns vad SRN beslutar, bakgrundsinformation eller om besluten innehöll en intressant motivering i syfte att lyfta alternativa tolkningar av de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna. För 2020 års rättsfall redogör jag fullständigt för vad SRN beslutar eftersom målet är det första prejudicerande rättsfallet avseende 2019 års regler och den omvända ventilen.

Jag har likaså undersökt doktrin om den omvända ventilen och de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna. Doktrin har inte samma rättskällevärde som förarbeten eller prejudikat.²⁴ Doktrin används eftersom det fördjupar förståelsen av den omvända ventilen, speciellt i förhållande till 2013 års regler där praxis saknas och till 2019 års regler som precis trätt ikraft. Viss doktrin var äldre och stundtals finns nyare upplagor. Det var ett aktivt val att studera både äldre och nyare doktrin eftersom uppsatsen undersöker gällande rätt som bygger på tidigare regler. Den doktrin som används valdes eftersom det är ledande handböcker på området skrivna av framstående professorer inom skatterätt. Jag studerade även artiklar av yrkesverksamma skattejurister och professorer publicerade i Svensk Skattetidning samt Skattenytt. Under uppsatsen har jag tagit hänsyn till att artiklarna författade av yrkesverksamma skattejurister var inte helt neutrala och framför primärt nackdelar i de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna.

²⁴ Lodin m.fl. d2 2019, s.632.

Jag använde material som SKV har publicerat, både ställningstaganden och rapporter. Delar av materialet var äldre, men används i syfte att beskriva hur SKV tolkade dåvarande gällande riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna. Ställningstaganden från SKV syftar till att åstadkomma en enhetlig tillämpning hos SKV, men domstolen är inte bundna av materialet. Ställningstagandena utgör ”soft law” som är en icke-juridisk bindande normbildning. Vidare speglar SKVs publikationer deras uppfattning och materialet inryms inte bland traditionella rättskällor.²⁵ Ställningstaganden visar dock hur SKV bedömer ränteavdragsrätten och ger anvisningar för hur den omvända ventilen kan tolkas.

Uppsatsen granskade kritik presenterad av remissinstanser, doktrin och övriga källor om de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna. Remissyttranden från näringslivet och intresseorganisationer är vinklade efter deras intressen. Samma gäller för kritik hämtad från praktiserande jurister som har upplevt de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna från deras klienters synvinkel. Kritik från doktrin är mer neutral eftersom en forskare kan anamma ett mer objektiva synsätt utan förutfattade meningar. Syftet med att använda kritik från åtskilliga parter är att redogörelsen för de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna blir mer fullständig. Jag använder även rapporter publicerade av intresseorganisationer såsom SNS och Svenskt Näringsliv. Rapporterna är skrivna av ledande professorer inom skatterättslig forskning, nämligen Anders Hultqvist och Mattias Dahlberg. Rapporterna är skrivna för en intresseorganisation och det har jag tagit hänsyn till. Som bakgrundsinformation använder jag även övriga källor från Kommuninvest, EU-kommissionen och OECD.

1.6 Forskningsläge

De riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna har varit granskade sedan de infördes i svensk skattelagstiftning. Från den dagen SKV presenterade sin

²⁵ Lodin m.fl. d2 2019, s.632-633.

hemställan att införa ränteavdragsbegränsningsregler fram till gällande rätt har många jurister inom den praktiska världen samt inom rättsvetenskapen undersökt och kritiserat reglerna. Det finns ett stort utbud av artiklar gällande 2009 års regler och 2013 års regler. För 2019 års regler är utbudet mindre, vilket beror på att reglerna nyligen trädde ikraft. Mig veterligen finns det ingen särskild studie om den omvända ventilens tolkning och tillämplighet.

1.7 Terminologi

Vid användningen av *2009 års regler* syftar jag till gällande rätt under 2009 som fanns stadgad i 24 kap. 10 a-e §§ IL, se SFS 2008:1343. När *2013 års regler* används syftar jag till 2013 års gällande rätt där regleringen fanns i 24 kap. 10 a-f §§ IL, se SFS 2012:757. *2019 års regler* syftar till gällande rätt i 24 kap. 16-20 §§ IL och särskilt till 24 kap. 18 § IL. När *de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna* används åsyftas 2019 års regler, dock inkluderas 2009 års och 2013 års regler då 2019 års regler är en omarbetad variant av dessa versioner.

1.8 Disposition

Det andra kapitlet innehåller en bakgrund till ämnesområdet, hur rätten till avdrag utvecklades från full ränteavdragsrätt fram till 2013 års regler. Kapitel tre utvärderar gällande rätt och dess uppkomst, med en utförlig redovisning av den omvända ventilens rekvisit och praxis. Kapitel avslutas med sammanfattande slutsatser. Det fjärde kapitlet identifierar fördelar och nackdelar i de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna samt den omvända ventilen i förhållande till de utvalda perspektiven. Kapitel fyra avslutas med en analys och sammanfattande slutsatser. Det sista kapitlet, kapitel 5, innehåller avslutande reflektioner.

2 Bakgrund

Bolagsbeskattningen i Sverige berör inte endast inhemska företag utan också utländska aktörers incitament att investera i svenska företag. En höjning av bolagsskattesatsen betyder att det blir mindre attraktivt att investera i Sverige.²⁶ Alla staters skattesystem påverkar varandra då intäkter är rörliga och kan förflyttas till länder med bättre skattevillkor. Det är därmed en nackdel att vara landet med avvikande strängare regler.²⁷ Bolagsskattebasen är en lätttrölig skattebas.²⁸ Företag kan och har incitament att förflytta sig över landsgränser. Det eftersom företag kan då etablera sig i ett land med en mer fördelaktig bolagsbeskattning av ränteintäkter, som i förlängningen minskar den totala skattebördan.

Beskattning av företag är en direkt faktor som reducerar företagets vinster. Alla begränsningar i företagets vinster påverkar indirekt ett lands kapitalbestånd, produktivitet, BNP, välfärd, investeringsnivå och produktionsutveckling.²⁹ Ett väl fungerande skattesystem ska inte försvåra verksamhet i koncerner utan istället ge möjlighet till förlustutjämning mellan koncernbolag.³⁰ Det innebär att en balansering behöver ske mellan att erbjuda ett bra skatteklimat som inte försvårar företagets verksamhet så bolagsskattebasen behålls mot att länder måste beskatta företag på grund av behovet av skatteintäkter.

I Sverige är bolagsbeskattningen i sin enkelhet följande. Inkomster och utgifter som uppstått på grund av näringsverksamheten tillhör inkomstslag näringsverksamhet enligt 13 kap. 1 § IL. Kostnader är definierade som utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster där ränteutgifter alltid är avdragsgilla enligt 16 kap. 1 § IL. Lånefinansiering är en kostnad för att

²⁶ Prop. 2017/18:245, s.71 och s.74.

²⁷ Melz, Nilsson och Norman 2018, s.473.

²⁸ Prop. 2017/18:245, s.75.

²⁹ Virin, Niclas, *Nya direktiv till företagsskattekommittén*, Svensk Skattetidning 2011:9 s.787, (citeras Virin 2011), s.790.

³⁰ Fall, Johan och Hellenius Richard, *Promemorian Nya skatteregler för företagssektorn – en analys*, Svensk Skattetidning 2017:8, (citeras Fall och Hellenius 2017).

förvärva och bibehålla inkomster. Ränteutgiften är av princip en avdragsgill kostnad.³¹

Stadgandet i 16 kap. 1 § IL ger en långtgående rätt till ränteavdrag.³² Det finns flera anledningar till den omfattande ränteavdragsrätten. Ränteavdragsrätten underlättar finansiering av företagens verksamhet och risken för mindre välavvägda investeringar hamnar hos det låntagande företaget. Det är även svårt att identifiera vilka lån som är företagsekonomiskt motiverade.³³ Den fria ränteavdragsrätten i 16 kap. 1 § IL utnyttjades av företag i skatteplaneringssyfte. Skuldförhållandena kunde inte stoppas av skatteflyktslagen, varken i Kommunmålet eller Industrivärde målen. Dessa två mål blev startskottet för SKVs kampanj att införa ränteavdragsbegränsningsregler.³⁴

Kommunmålet, RÅ 2001 ref. 79, behandlade frågan om skatteflyktslagen var tillämplig på ränteutgifter mellan en kommun och dess dotterbolag. SRN dömde att skuldförhållandet medförde en skatteförmån och att 2 § 1-3 p. skatteflyktslagen var uppfyllda. Däremot var 2 § 4 p. skatteflyktslagen inte infriad för skuldförhållandet inte stred mot lagstiftningens syfte då skatteförmånen hade ett väsentligt samband med kommunens skattefrihet. Regeringsrätten (nedan RegR) fastställde SRNs förhandsbesked.

Industrivärde målen, RÅ 2007 ref. 84-85, berörde om dotterbolag till investmentföretag kunde vägras ränteavdrag med hjälp av skatteflyktslagen. Kammarrätten (nedan KamR) fastställde att syftet med förfarandet var att överföra obeskattade vinster från dotterbolagen till moderbolaget. I RÅ 2007

³¹ Lodin m.fl. d2 2019, s.365.

³² Andersson, Thomas och Carneborn, Christian, *Något om ränteavdragsbegränsningarnas räckvidd och innebörd*, Svensk Skattetidning 2010:10 s.970, (citeras Andersson och Carneborn 2010), s.970.

³³ Dahlberg 2012, s.214.

³⁴ Skatteverket, Promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, dnr 131-348803-08/113, 2008-06-23, tillgänglig här: [https://www.skatteverket.se/download/18.121b82f011a74172e5880005726/1359707530693/PM%20Förslag%20om%20begränsningar%28\)0i%20avdragsrätten%20för%20ränta%20m%20m%20på%20vissa%20skulder.pdf](https://www.skatteverket.se/download/18.121b82f011a74172e5880005726/1359707530693/PM%20Förslag%20om%20begränsningar%28)0i%20avdragsrätten%20för%20ränta%20m%20m%20på%20vissa%20skulder.pdf), hämtad: 2020-03-31, s.5.

ref. 84 kom RegR fram till att skatteflyktslagen inte var tillämplig då lagen trädde ikraft efter det aktuella skuldförhållandet. I RÅ 2007 ref. 85 fastställde RegR att omständigheterna liknande i Kommunmålet och skulle bedömas på samma sätt, nämligen att skatteflyktslagen inte var tillämplig.

Det var dessa typer av räntesnurror, synliga i Kommunmålet och Industrivärde målen, som SKV ville stoppa. Bilden nedan är enligt SKV ett typexempel på en räntesnurra. U bildar NY AB i Sverige. Sedan överläts S till NY AB mot en räntebärande revers. U ger reversen som kapitaltillskott till A. A ligger i utlandet. NY AB betalar ränta till A. NY AB finansierar ränteutgiften med koncernbidrag från S. A beskattas lägre än S och NY AB.³⁵ Förfarandet resulterar i att avdragsgilla ränteutgifter har uppstått i Sverige samtidigt som vinsten från de svenska företagen beskattas lägre utomlands.

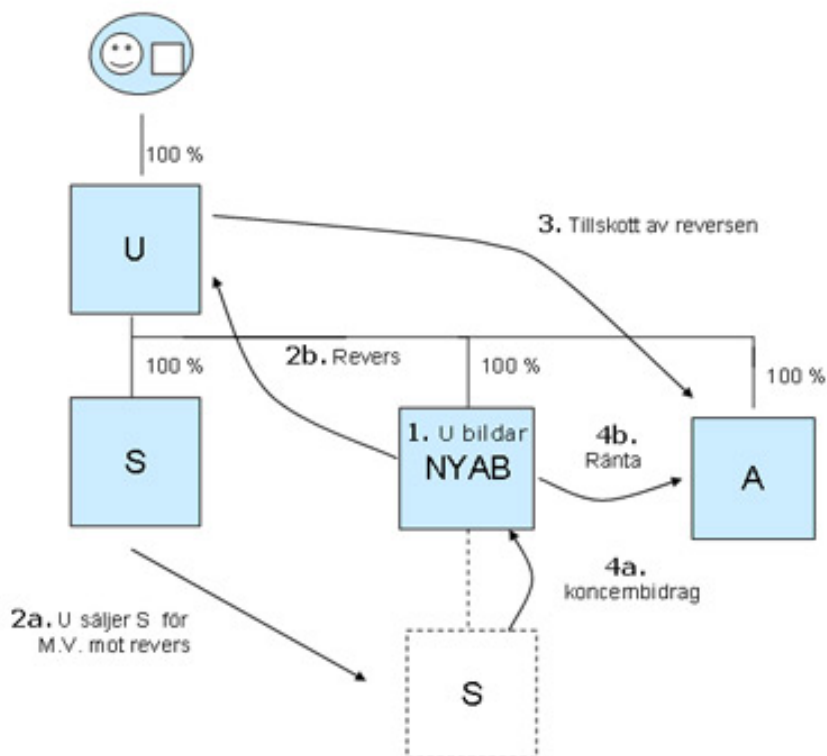

Bild från SKV, tillgänglig här: <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/323746.html>, hämtad: 2020-04-08.

³⁵ Skatteverket, Ställningstagande, *Räntesnurror – ny lagstiftning fr.o.m. den 1 januari 2009*, dnr 131 815022-06/5481, 2006-12-18, tillgänglig här: <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/323746.html>, hämtad: 2020-04-08.

Ränteavdragsbegränsningsregler infördes första gången 2009 i 24 kap. 10 a-e §§ IL.³⁶ Reglerna omfattade endast koncerninterna skulder för att förvärva interna delägarrätter. Det fanns två undantag, tioprocentsregeln och ventilen.³⁷ Regeringen gav i uppdrag till SKV att följa upp 2009 års reglers förmåga att förhindra skatteplanering. SKV konstaterade att det fanns stora möjligheter till att strukturera interna skuldförhållanden så ränteavdrag medgavs i Sverige medan ränteintäkten inte beskattades i utlandet.³⁸ SKV ansåg att företag planerade fram en tioprocentig beskattning utan att transaktionerna i övrigt var affärsmissiga.³⁹

Vidare framförde SKV att ränteavdragsbegränsningsreglerna borde omfatta mer än endast vissa koncerninterna lån. Det ledde till att ett förslag med omarbetade ränteavdragsbegränsningsregler presenterades prop. 2012/13:1 *Effektivare ränteavdragsbegränsningsregler*. I prop. instämde regeringen i att det fanns stora möjligheter att undvika bolagsskatt i 2009 års regler. Det fanns incitament att begränsa ränteavdragsrätten ytterligare, med syftet att skydda den svenska skattebasen.⁴⁰ Regeringen föreslog att alla koncerninterna skulder skulle omfattas av de nya ränteavdragsbegränsningsreglerna.⁴¹

Förslagen ledde till 2013 års regler som fanns stadgade i 24 kap. 10 a-f §§ IL.⁴² Enligt 2013 års regler var koncerninterna ränteutgifter som huvudregel inte avdragsgilla. De två undantagen, tioprocentsregeln och ventilen, var fortfarande tillämpliga. Till tioprocentsregeln infördes ett nytt undantag, den omvända ventilen, vars syfte var att skuldförhållanden med huvudsakligen skattemässiga skäl inte skulle godkännas även om en beskattning med 10 % av ränteintäkten förelåg.⁴³

³⁶ Se SFS 2008:1343.

³⁷ Se 24 kap 10 b och d §§ IL, SFS 2008:1343.

³⁸ Skatteverket, Promemoria, *Ränteavdrag i företagssektorn*, dnr 131 890752-09/113, 2009-12-14, s.26.

³⁹ Andersson, Thomas, *Ränteavdragsbegränsningar i bolagssektorn, några erfarenheter två år senare*, Svensk Skattetidning 2011:4 s.356, s.365.

⁴⁰ Prop. 2012/13:1, *Effektivare ränteavdragsbegränsningsregler*, (citeras Prop. 2012/13:1), s.229.

⁴¹ Prop. 2012/13:1, s.232.

⁴² SFS 2012:757.

⁴³ Se 24 kap. 10 b, d och e §§ IL, SFS 2012:757.

3 Ränteavdragsbegränsningar

3.1 Från FSK till proposition

Företagsskattekommittén presenterade SOU 2014:40 *Neutral Bolagsskatt – för ökad effektivitet och stabilitet* med ett huvudförslag om nya ränteavdragsbegränsningsregler baserade på finansiella kostnader. Förslaget skulle minska den asymmetriska beskattningen mellan eget kapital respektive lånat kapital.⁴⁴ Förslaget i SOU 2014:40 blev inte aktuellt att genomföra, dels då flera remissinstanser ansåg att förslaget inte kunde ligga till grund för lagstiftning, dels på grund av den internationella utvecklingen från OECD i BEPS som förespråkade en EBITDA⁴⁵-regel.⁴⁶ Senare röstade Europaparlamentet igenom ATAD.⁴⁷ ATAD är ett tvingande minimidirektiv med syfte att skydda medlemsstaternas bolagsskattebasen med bland annat en EBITDA-regel, se artikel 3 och 4 ATAD. Ett nytt förslag med riktade ränteavdragsbegränsningsregler presenterades 2017 i promemorian *Nya skatteregler för företagssektorn*.⁴⁸

Många remissinstanser anförde i yttranden angående SOU 2014:40 samt promemorian att de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna borde ha avskaffats. Swedish Private Equity & Venture Capital Association ansåg att 2013 års regler skulle ha avskaffats eftersom de var rättsosäkra och har gett upphov till flera rättsprövningar.⁴⁹ Svenskt Näringsliv instämde och framförde att den allvarligaste bristen med SOU 2014:40 var behovet att behålla de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna. Det var inte rimligt att

⁴⁴ SOU 2014:40, *Neutral bolagsskatt – för ökad effektivitet och stabilitet*, (citeras SOU 2014:40), s.53.

⁴⁵ EBITDA står för Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization.

⁴⁶ FiD Promemoria 2017, s.91-92.

⁴⁷ FiD Promemoria 2017, s.96.

⁴⁸ Se FiD Promemoria 2017.

⁴⁹ Swedish Private Equity & Venture Capital Association, *Remissyttrande till Företagsskattekommitténs slutbetänkande "Neutral bolagsskatt – för ökad effektivitet och stabilitet"* (SOU 2014:40), Fi2014/2212, 2014-10-23, s.5.

göra avdragsrätten beroende av hur SKV och domstolar bedömde affärsmässighet.⁵⁰

Föreningen Auktoriserade Revisorer (nedan FAR) framförde att 2009 års samt 2013 års regler var bland de mest svårtolkade inom skatterätten, både för skattebetalare och rådgivare. De riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna borde ha avskaffats eftersom de gav upphov till betydande rättsosäkerhet, ledde till minskade utländska investeringar samt var skadliga för samhällsekonomin.⁵¹ Näringslivets Skattedelegation instämde med FAR.⁵² KamR i Göteborg ansåg att reglerna hade hög komplexitet och gav upphov till tillämpningssvårigheter hos såväl skattebetalare, SKV som domstol. De flesta besluten från SKV förutspåddes bli överklagade och domstolsprocesserna förväntades bli omfattande med svårbedömda rättsliga frågor. Det var inte säkert att SRN kunde besvara alla frågor från skattebetalare i ett förhandsbesked.⁵³ Sveriges Advokatsamfund ansåg att 2019 års regler har samma problem som 2013 års regler och utmynnar därför i rättsprocesser med svårigheter att tillämpa likabehandling.⁵⁴

SKV ansåg att det var mycket viktigt att 2013 års regler behölls eftersom utan reglerna var det lätt att skapa oberättigade ränteavdrag. Vidare uppstod enligt SKV en snedvridning i konkurrensen mellan företag om reglerna inte fanns. SKV konstaterade att 2013 års regler ledde till många tvister, men att det inte fanns ett bättre alternativ.⁵⁵

⁵⁰ Svenskt Näringsliv, *Remissyttrande till Företagsskattekommitténs slutbetänkande "Neutral bolagsskatt – för ökad effektivitet och stabilitet" (SOU 2014:40)*, Fi2014/2212, dnr 115/2014, 2014-10-22, s.1 och s.22.

⁵¹ Föreningen Auktoriserade Revisorer, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, 2017-09-26, (citeras FAR 2017), s.4-5.

⁵² Näringslivets Skattedelegation, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, 2017-09-21, (citeras Näringslivets Skattedelegation 2017), s.1 och s.5.

⁵³ Kammarrätten i Göteborg, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, dnr 226/17, 2017-09-21, s.1-2.

⁵⁴ Sveriges Advokatsamfund, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, R-2017/1105, 2017-09-25, s.3.

⁵⁵ Skatteverket, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, dnr 202-267330-17/112, 2017-09-25 s.13.

Den följande prop. 2017/18:245 *Nya skatteregler för företagssektorn* instämde med promemorian och SKV att 2013 års regler skulle behållas. Generella ränteavdragsbegränsningsregler baserade på EBITDA föreslogs med hänsyn till ATAD.⁵⁶ Regeringen ansåg att eftersom reglerna behölls motverkades internationell skatteplanering som undergrävde legitimiteten i skattesystemet. SKVs rapport⁵⁷ klargjorde dessutom att omfattande skatteplanering fortfarande förekom.⁵⁸ De nya riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna minskade särbehandlingen av vissa typer av finansieringsformer, investeringar och sektorer i det svenska skattesystemet.⁵⁹ Effekterna av reglerna blir att högt belånade företag kommer betala mer i skatt medan lågt belånade företag kommer betala mindre i skatt.⁶⁰

3.2 Allmänt om gällande rätt

Sverige har flera begränsningssystem för ränteavdragsrätten, såsom generella ränteavdragsbegränsningsregler, riktade ränteavdragsbegränsningsregler samt skatteflyktslagen. Vidare finns ATAD som är ett minimidirektiv från EU som syftar till att skydda medlemsstaternas skattebaser enligt artikel 3 ATAD. ATAD hindrar inte att medlemsstater inför mer restriktiva ränteavdragsbegränsningsregler än de som finns i ATAD enligt artikel 3 ATAD. Sverige har infört mer restriktiva regler i form av de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna.

Ränteavdragsbegränsningsregler och avdragsförbud finns stadgade i 24 kap. 9-29 §§ IL, 24 a kap. IL samt 24 b kap. IL. Först undersöks om ränteintäkten

⁵⁶ Prop. 2017/18:245, s.1-2.

⁵⁷ Se Skatteverket, Promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn – uppföljning av tillämpningen av 2013 års regler samt externa lån*, dnr 131 674362-15/113, 2016-01-12, tillgänglig här: <https://www.skatteverket.se/download/18.3810a01c150939e893f1befb/1452584548532/Ränteutredningen20160112.pdf>, hämtad: 2020-03-31.

⁵⁸ Prop. 2017/18:245, s.174.

⁵⁹ Prop. 2017/18:245, s.82.

⁶⁰ Prop. 2017/18:245, s.338.

omfattas av ett avdragsförbud, sedan om de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna är tillämpliga och slutligen begränsar de generella ränteavdragsbegränsningsreglerna alla yrkade ränteavdrag.⁶¹

De generella ränteavdragsbegränsningsreglerna finns i 24 kap. 21-29 §§ IL. De generella ränteavdragsbegränsningsreglerna baseras på artikel 4 i ATAD. Definitioner för de generella ränteavdragsbegränsningsreglerna stadgas i 24 kap. 21-23 §§ IL. Enligt 24 kap. 24 § IL får ett företag dra av 30 % av ett avdragsutrymme som bygger på en skattemässig EBITDA. Alternativt kan företaget tillämpa förenklingsregeln med möjlighet att dra av ränteutgifter upp till SEK 5 miljoner. Avdragsutrymmet räknas ut genom att det positiva räntenettet minskas med det negativa räntenettet med hänsyn till vissa andra skattemässiga dispositioner uppräknade i 24 kap. 25 § IL. Det finns regler om kvarstående negativa räntenetton i 24 kap. 26-27 §§ IL och möjligheter att flytta negativa räntenetton mellan företag i 24 kap. 28-29 §§ IL.

3.3 De riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna

Regeringen konstaterade att behålla 2013 års regler utan några förändringar var för ingripande.⁶² Att ta bort möjligheten till ränteavdrag för koncerninterna ränteutgifter var för långtgående. Skatteflyktslagen var för allmänt hållen för att vara tillräcklig.⁶³ Reglerna behövde dock förenklas. Tioprocentsregeln skulle inte slopas eftersom den var effektiv att komma åt skatteplanering. Ventilen däremot träffade fler skuldförhållanden än önskvärt och var inte lämplig att behålla.⁶⁴ Regeringen kom fram till att det lämpligaste var att behålla 2013 års regler i en snävare version och sedan låta SKV följa upp de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna.⁶⁵

⁶¹ Prop. 2017/18:245, s.146.

⁶² Prop. 2017/18:245, s.312.

⁶³ Prop. 2017/18:245, s.175.

⁶⁴ Prop. 2017/18:245, s.183-184.

⁶⁵ Prop. 2017/18:245, s.176.

De riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna stadgas i 24 kap. 16-20 §§ IL. I 24 kap. 16 § IL definieras intressegemenskap, som motsvarar definitionen i 2013 års regler, som i sin tur var en utvidgning i förhållande till 2009 års regler.⁶⁶ 24 kap. 19 § IL innehåller en avdragsbegränsning för när ett koncerninternt lån används för att förvärva andelar i ett annat koncernbolag. Avdrag medges om förvärvet väsentligen är affärsmässigt motiverat.

24 kap. 18 § IL innehåller själva avdragsbegränsningen och följer,

Ett företag som ingår i en intressegemenskap får, om inte annat följer av andra stycket eller 19 §, dra av ränteutgifter avseende en skuld till ett företag i intressegemenskapen bara om det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till den inkomst som motsvarar ränteutgiften

- hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES),
- hör hemma i en stat utanför EES med vilken Sverige har ingått skatteavtal som inte är begränsat till vissa inkomster, om företaget omfattas av avtalets regler om begränsning av beskattningsrätten och har hemvist i denna stat enligt avtalet, eller

- skulle ha beskattats för inkomsten med minst 10 procent enligt lagstiftningen i den stat där företaget hör hemma, om företaget bara skulle ha haft den inkomsten.

Om skuldförhållandet uteslutande eller så gott som uteslutande har uppkommit för att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån, får dock ränteutgifterna inte dras av.

Första stycket i bestämmelsen anger att det krävs en specifik mottagare, *den som faktiskt har rätt till inkomsten*⁶⁷, som har varit densamma sedan 2009. Den som faktiskt har rätt till inkomsten är det företag som tar emot ränteutgiften för egen del. Mottagaren ska vara den verkliga och rättmätiga ägaren till ränteintäkten.⁶⁸

De tre strecksatserna är alternativa grunder för avdragsrätten, varav en måste vara uppfylld. Den som har rätt till inkomsten ska befinna sig i EES, utanför EES i en stat som har skatteavtal med Sverige eller ska ränteintäkten beskattas med minst 10 %. De alternativa grunderna innebär att ränteutgifter till lågskattejurisdiktioner aldrig medges.⁶⁹ Andra stycket i 24 kap. 18 § IL stadgar den omvända ventilen där avdrag inte får göras om skuldförhållandet

⁶⁶ Prop. 2017/18:245, s.363-364.

⁶⁷ Jämställs med den anglosaxiska företeelsen beneficial owner, se Prop. 2008/09:65, *Sänkt bolagsskatt och vissa andra skatteåtgärder för företag*, (citeras Prop. 2008/09:65), s.61.

⁶⁸ Prop. 2017/18:245, s.365; Prop. 2008/09:65, s.61.

⁶⁹ Prop. 2017/18:245, s.365.

uteslutande eller så gott som uteslutande har uppkommit för att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån.

3.3.1 Tioprocentsregeln

Den tredje strecksatsen i de alternativa grunderna är den så kallade tioprocentsregeln som har varit densamma sedan 2009. Tioprocentsregeln avgörs med ett hypotetiskt test i likhet med de tidigare regelverken.⁷⁰ Det hypotetiska testet innebär att bedömningen utgår från att företaget ska ha beskattats med minst 10 % om ränteintäkten var den enda intäkten i företaget. Finns det regler som gör att beskattningen av ränteintäkten blir under 10 %, till exempel om inkomsten omklassificeras eller blir en nullitet, är tioprocentsregeln inte tillämplig.⁷¹ Tioprocentsregeln är inte beroende av att ränteintäkten måste ha samma beskattningsår som den avdragsgilla ränteutgiften i Sverige. Det får dock inte finnas möjlighet att skjuta upp beskattningen av ränteintäkten för alltid.⁷²

Tioprocentsregeln förutspås tillämpas mindre i gällande rätt i jämförelse med 2013 års regler.⁷³ Att tioprocentsregeln kommer tillämpas mer sällan är en naturlig följd av förändringarna mellan 2013 års regler och 2019 års regler. De tre strecksatserna är alternativa och tioprocentsregeln kommer endast tillämpas i förhållande till stater utanför EES som Sverige inte har ett skatteavtal med. För företag inom EES finns inget krav på en lägsta skattesats eftersom ATAD bidrar med en lägsta skyddsnivå. Samma sak gäller för stater som Sverige har ett skatteavtal eftersom lagstiftaren har då möjlighet att förhandla om godtagbara beskattningsvillkor. Tioprocentsregeln får därmed liknande konsekvenser som i 2009 års regler, att företag planerar fram tioprocentig beskattning. I gällande rätt kan däremot den omvända ventilen stoppa en framplanerad tioprocentig beskattning om skuldförhållandet är

⁷⁰ Prop. 2017/18:245, s.365; Prop. 2012/13:1, s.216.

⁷¹ Andersson och Carneborn 2010, s.974; HFD 2011 ref. 90 II och IV.

⁷² Hellenius, Richard, *De nya ränteavdragsbegränsningsreglerna*, Svensk Skattetidning 2009:2 s.161, (citeras Hellenius 2009), s.167.

⁷³ Prop. 2017/18:245, s.183.

uteslutande eller så gott som uteslutande för att intressegemenskapen få en väsentlig skatteförmån.

3.3.2 Uteslutande eller så gott som uteslutande

Uteslutande eller så gott som uteslutande i den omvända ventilen avser från cirka 90-95 % upp till 100 % av skälen för skuldförhållandet ska vara för att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån.⁷⁴ Det krävs en mycket hög grad av skatteplanering om den omvända ventilen ska bli tillämplig. Endast rena missbruksfall ska omfattas av bestämmelsen.⁷⁵ Det räcker följaktligen med en liten andel övriga skäl om skuldförhållandet ska tillåtas.⁷⁶ Bestämmelsen ämnar omfatta skatteplanering så pass aggressiv att resterande ränteavdragsbegränsningsregler inte räcker till.⁷⁷

Den omvända ventilen fanns i 2013 års regler med skillnaden att skuldförhållandet *huvudsakligen* skulle uppkommit för att intressegemenskapen skulle få en väsentlig skatteförmån. 2013 års omvända ventil var ett undantag till tioprocentsregeln.⁷⁸ Huvudsakligen innebar att 75 % av de bakomliggande skälen skulle vara skattemässiga.⁷⁹ Den föregående omvända ventilen var en motsats till ventilen som stadgade att avdrag skulle medges om skuldförhållandet var huvudsakligen affärsmässigt motiverat.⁸⁰ Alla versioner av de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna bygger på samma typ av bedömning av omständigheterna i skuldförhållandet. Praxis gällande 2009 års regler samt 2013 års regler blir relevant idag, även om nivåerna för skattemässiga respektive affärsmässiga skäl som fodras skiljer sig åt.

⁷⁴ Prop. 2017/18:245, s.184 som hänvisar till prop. 1999/2000:2 del 1, *Inkomstskattelagen*, (citeras prop. 1999/2000:2 del 1), s.498.

⁷⁵ Prop. 2017/18:245, s.185.

⁷⁶ Prop. 2017/18:245, s.365.

⁷⁷ Prop. 2017/18:245, s.185.

⁷⁸ 24 kap. 10 d § IL, SFS 2012:757.

⁷⁹ Prop. 2012/13:1, s.251.

⁸⁰ 24 kap. 10 e § IL, SFS 2012:757.

Vid bedömningen av uteslutande eller så gott som uteslutande ska alla relevanta omständigheter beaktas och inte enbart utifrån en viss procentsats. Både gäldenärens och borgenärens perspektiv ska beaktas, precis som i tidigare regler.⁸¹ I förarbetena anges att 2013 års förarbete ger vägledning för hur den omvända ventilen ska tillämpas.⁸² Det nämns särskilt att omotiverad slussning, där den valda strukturen är av intresse, kan vara ett tecken på att skattemässighet föreligger. Kapitalets ursprung spelar roll, där egna upparbetade medel får antas lånas ut av sunda företagsekonomiska skäl från borgenärens synvinkel. Den faktiska beskattningen av mottagaren är också av relevans.⁸³ Ytterligare omständigheter som ska beaktas är om räntan avviker i märkbar mån. Kortfristiga skulder är vanligen godtagbara. En effektiv likviditetshantering inom koncernen är ett affärsmässigt skäl för skuldförhållandet, det vill säga normal cash-pool verksamhet och internbanksverksamhet omfattas inte av den omvända ventilen.⁸⁴

Det går inte att räkna upp alla skuldförhållanden som gör den omvända ventilen tillämplig.⁸⁵ I förarbeten lyfts att det kan behövas en allsidig bedömning av alla kringliggande omständigheter som antas ha påverkat förfarandet. Det inkluderar en bedömning av låntagarens hela skuldsituation.⁸⁶ Om låntagarens hela skuldsituation undersöks går det att avgöra om det förekommer systematisk intern skuldsättning samt i vilken mån intern lånefinansiering förekommer i förhållande till annan finansiering. Det är min uppfattning att båda dessa förutsättningar utgör tecken på missbruk av ränteavdragsrätten.

Bedömningen av den omvända ventilen är en balansering av hur skattedrivna de bakomliggande transaktionerna framstår att vara.⁸⁷ Syftet är att avdrag ska

⁸¹ Prop. 2017/18:245, s.186.

⁸² Prop. 2017/18:245, s.186 som hänvisar till Prop. 2012/13:1, s.252-254 och s.333-334.

⁸³ Prop. 2017/18:245, s.187.

⁸⁴ Prop. 2017/18:245, s.188-189.

⁸⁵ Prop. 2012/13:1, s.252.

⁸⁶ Prop. 2012/13:1, s.333-334.

⁸⁷ Bejting, Therése och Eriksson, Emelie, *Ställningstagande om ränteavdragsbegränsningsreglerna*, Svensk Skattetidning 2013:2 s.93, (citeras Bejting och Eriksson 2013), s.96.

vägras om skatteskal är den drivande faktorn. Dock måste hänsyn tas till att motiven för ett skuldförhållande är en komplex blandning av både skattemässiga och affärsmässiga skäl.⁸⁸ Eftersom rekvisitet är *så gott som uteslutande* är den omvända ventilen även tillämplig när skuldförhållandet inte har uppkommit uteslutande med avsikt att minska beskattningen.⁸⁹ Enbart förekomsten av affärsmässiga respektive skattemässiga skäl räcker således inte för att avgöra om den omvända ventilen är tillämplig. En värderingen av alla skäl måste företas. Konstruktionen av den omvända ventilen och vad den förväntas beakta leder därmed till en svår bedömning.

HFD 2015 not. 10 ger vägledning i förhållande till 2019 års regler.⁹⁰ Rättsfallet berörde 2013 års regler. SRN kom fram till att räntan inte var avdragsgill.⁹¹ HFD ansåg att ventilens tillämpningsområde förändrades från flera viktiga perspektiv i förhållande till 2009 års regler. Dels utvidgades vilka företag som kunde ingå i en intressegemenskap. Dels ersattes begreppet skuld med skuldförhållande, vilket implicerade att gäldenärens samt borgenärens perspektiv skulle beaktats. Tillskottsregeln infördes i 2013 regler. Möjligheten att lämna tillskott var inte den enda omständigheten av betydelse utan en allsidig prövning av hela skuldförhållandet skulle företas. HFD fastställde att bedömningen av ventilen innehöll beaktande om långgivare, låntagare och intressegemenskapen. Ventilen förutsatte att en mängd omständigheter skulle vara klarlagda. Det aktualiserades utpräglade utrednings- och bevisfrågor som inte lämpade sig för prövning inom ramen för förhandsbesked. HFD undanröjde förhandsbeskedet och avvisade målet.⁹²

HFD 2015 not. 27 berörde den omvända ventilen i 2013 års regler. SRN vägrade avdrag.⁹³ HFD dömde att när den omvända ventilen skulle tillämpas krävdes att en mängd omständigheter skulle vara klarlagda i förhållande till

⁸⁸ Samuelson, Lars, *Regeringens slutliga förslag om effektivare ränteavdragsbegränsningar*, Skattenytt 2012 s.820, (citeras Samuelson 2012), s.823-824.

⁸⁹ Dahlberg 2020, s.231.

⁹⁰ Lodin m.fl. d2 2019, s.376.

⁹¹ SRN 2014-07-09, dnr 117-13/D.

⁹² Se även HFD 2015-02-23, mål nr 2706-14, 3853-14, 5837-14 och 6234-14 där samma utgång meddelades samma dag av HFD.

⁹³ SRN 2014-04-29, dnr 80-13/D.

sökanden, motparten och intressegemenskapen. Domstolen skulle ta hänsyn till omständigheter kring skuldförhållandet, långivarens respektive låntagarens skattemässiga situation samt ibland hela låntagarens skuldsituation. Ytterligare omständigheter som skulle beaktas var om det rörde sig om slussning, om förfarandet utnyttjade underskott samt kapitalets ursprung. Det framkallade utpräglade utrednings- och bevisfrågor som inte lämpade sig för förhandsbesked. Förhandsbeskedet undanröjdes och ansökan avvisades av HFD.⁹⁴

I HFD 2015 not. 10 samt HFD 2015 not. 27 baserades tillämpningen av 2013 års ventiler på samma omständigheter och HFD kom till samma domslut. Fler omständigheter för skuldförhållandet skulle varit klarlagda om ventilernas tillämplighet skulle kunna bedömas. I förhållande till gällande rätt tydliggör rättsfallen, även synligt i förarbetena, vilka och att fler omständigheter ska beaktas än vid tillämpningen av 2009 års regler. Att förhandsbesked inte var lämpligt för ventilerna kan bero på att de omständigheter som skulle vara klarlagda kräver att skuldförhållandet redan har ingåtts. I 2020 års rättsfall hade skuldförhållandet ingåtts och förhandsbesked kunde lämnas.⁹⁵

3.3.3 Särskilt om affärsmässighet

3.3.3.1 Bakgrund

Bedömningen av affärsmässighet har funnits sedan 2009 års regler, men från de avvisade förhandsbeskeden⁹⁶ tydliggörs att 2013 års ventiler krävde att fler omständigheter skulle beaktas. När den omvända ventilen infördes i 2013 års regler meddelades i förarbetet att vägledning kunde hämtas från ventilen i 2009 års regler och dess bedömning av affärsmässighet.⁹⁷ Praxis om affärsmässighet är betydelsefull för den gällande omvända ventilen eftersom

⁹⁴ Se även HFD 2015-04-27, mål nr 4212-14, 4213-14, 4216-14, 42-15 och 46-15.

⁹⁵ Se avsnitt 3.4 *2020 års rättsfall*.

⁹⁶ Se HFD 2014 not. 84; HFD 2014-12-23 mål nr 4217-14; HFD 2015 not. 10; HFD 2015-02-23, mål nr 2706-14, 3853-14, 5837-14 och 6234-14; HFD 2015 not. 27; HFD 2015-04-27, mål nr 4212-14, 4213-14, 4216-14, 42-15 och 46-15.

⁹⁷ Prop. 2012/13:1, s.334.

den inte blir tillämplig om företag gör sannolikt att tillräckligt med affärsmässiga skäl föreligger.

Att hålla i minnet är att praxis gällande 2009 års regler bedömer om ett skuldförhållande var huvudsakligen affärsmässigt motiverat. I gällande rätt är rekvisitet att skuldförhållandet inte ska vara uteslutande eller så gott som uteslutande skattemässigt. Den gällande omvända ventilen har därmed ett betydligt lägre krav på affärsmässighet än föregående ventil. Ventilerna är inte längre varandras motsatser på grund av dessa skillnaderna i nivåer för affärsmässighet respektive skattemässighet. Det innebär att de skuldförhållanden som de föregående ventilerna godkände har nog med affärsmässiga skäl samt de skuldförhållanden som de föregående ventilerna underkände kan vara tillåtna i gällande rätt.

Rekvisitet affärsmässigt motiverat har bidragit till stor osäkerhet i rättstillämpningen.⁹⁸ I förarbetena anges att HFD 2011 ref. 90 I-V, HFD 2012 not. 3 och HFD 2012 ref. 6 kan användas som ledning vid bedömningen av affärsmässighet vid koncerninterna förvärv. Det betyder att interna förvärv samt omstruktureringar bör ske med tillskott.⁹⁹ 2009 års regler omfattade endast skuldförhållanden som användes för att förvärva interna delägarätter. Det finns ännu ingen praxis från HFD gällande 2013 års regler där alla interna skulder omfattades av ventilerna, samt vad den skillnaden gör för tillämpningen av den omvända ventilen.

3.3.3.2 Affärsmässighet i praxis

I HFD 2011 ref. 90 I-V behandlades koncerninterna skulder för förvärv inom intressegemenskapen. HFDs motiveringar i fallen liknade varandra och har kritiserats eftersom de ansågs vara för generella och allmänna.¹⁰⁰ HFD konstaterade i HFD 2011 ref. 90 I att ventilen bestod av allmänt hållna villkor,

⁹⁸ Hultqvist, Anders, *Affärsmässigt motiverad*, Svensk Skattetidning 2012:2 s.122, (citeras Hultqvist 2012), s.122.

⁹⁹ Prop. 2017/18:245, s.366.

¹⁰⁰ Hultqvist 2012, s.124.

men skulle tillämpas restriktivt enligt förarbeten. Ventilen skulle även tillämpas restriktivt av konkurrensskäl eftersom det var en fördel för den som medgavs ränteavdrag i förhållande till den som vägrades ränteavdrag.

HFD fastställde vidare i HFD 2011 ref. 90 I att skillnad skulle göras mellan organisatoriska och affärsmässiga skäl. En omorganisation var en intern angelägenhet och medförde inte en ökad skuldbelastning för koncernen. Omorganisationen gav en lägre skattekostnad och skulle således skett med tillskott. Externa förvärv antogs vara motiverade av affärsmässiga skäl eftersom kostnaden att finansiera ett externt förvärv var en vital faktor vid lönsamheten av affären och avgörande för om affären genomfördes. Det var sunda företagsekonomiska respektive affärsmässiga skäl att låna från ett koncernbolag i ett lågskatteland för ett internt förvärv av andelar, som följde ett externt förvärv. Det interna förvärvet var då ett led att föga in det förvärvade externa bolaget inom koncernen. HFD 2012 not. 3 samt HFD 2012 not. 23 hade liknande omständigheter som HFD 2011 ref. 90 I och dömdes på samma vis.

Att HFD motiverade att ventilen skulle tillämpas restriktivt av konkurrensskäl är motsägelsefullt. Det eftersom anledningen till att företag vägras ränteavdrag är att skuldförhållandet är skattemässigt betingat. Lagstiftaren syftar endast till att stoppa skattemässiga skuldförhållanden genom de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna. Syftet är inte att förhindra affärsmässiga skuldförhållanden med motiveringen att det är orättvist gentemot företag med skattemässiga skulder. Det är enligt min uppfattning inte i enlighet med lagens ordalydelse eller syfte.

Justitierådet Ståhl var skiljaktig i alla mål i HFD 2011 ref. 90 I-V och framförde liknande skiljaktiga meningar. I HFD 2011 ref. 90 I uttalade Ståhl att affärsmässigheten skulle relateras till det interna förvärvet och skulden. Utformningen av reglerna och förarbeten gav stöd åt att affärsmässiga skäl inkluderade organisatoriska skäl. Ståhl ansåg att ställning skulle tas till om förvärvet var motiverat av organisatoriska skäl och hur starka de var i

förhållande till skatteskal. Det skulle ske genom att utgå från alla relevanta omständigheter. Ventilen ledde enligt Ståhl, som huvudregel, till utpräglade utrednings- och bevisfrågor som inte lämpade sig för förhandsbesked. I detta fall var ventilen tillämplig. Att förhandsbesked inte lämpade sig för ventilen visades vid tillämpningen avseende 2013 års regler.

I HFD 2011 ref. 90 III var det interna lånet för en intern omstrukturering inte affärsmässigt motiverat. Pålsson framförde en skiljaktig mening i förhandsbeskedet från SRN. Pålsson yttrade att det fanns en grundläggande skatterättslig norm att rättstillämparen inte skulle ompröva företagsekonomiska skäl.¹⁰¹ Skulderna var affärsmässiga enligt Pålsson eftersom det fanns ett finansieringsbehov. Lånefinansiering var skattemässigt fördelaktigt, vilket utgjorde ett godtagbart skäl att upprätta koncerninterna lån. Lagstiftaren kunde inte begära att företag valde den minst fördelaktiga skattemässiga finansieringen. Alla koncerninterna lån var däremot inte affärsmässiga, men om marknadsmässiga lånevillkor konstaterades kunde lånet vara affärsmässigt.¹⁰² Den skiljaktiga meningen har stöd i lagtexten och är den mest rimliga tolkningen från ett legalitetsperspektiv.¹⁰³

Att lånefinansiering är affärsmässigt enbart för beskattningen av lån är mer fördelaktigt är inte vad lagstiftaren vill åstadkomma i gällande rätt. Det eftersom då erhåller företag en laglig grund till att skatteeffektiva skuldförhållanden är affärsmässiga. Argumentet ensamt räcker inte, enligt min uppfattning, om ett skuldförhållande ska bli tillåtet. Det är dock mer företagsekonomiskt att välja den finansieringsmetod som är mest skatteeffektiv.

I HFD 2011 ref. 90 V fastställde HFD att en riktad nyemission var ett förvärv. Det var affärsmässigt motiverat att ta ett koncerninternt lån till en lägre kostnad när lånet användes för att rädda ett annat koncernbolag från

¹⁰¹ Se RÅ 2000 ref. 31; Prop. 1998/1999:15, *Omstruktureringar och beskattning*, s.137.

¹⁰² SRN 2010-06-24, dnr 89-09/D.

¹⁰³ Andersson och Carneborn 2010, s.992.

betalningssvårigheter och i längden konkurs. Domslutet innebär att HFD godkänner denna typ av användning av ett koncerninternt lån. Att HFD la stor vikt vid användningen av lånet är talande för hur de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna kan tillämpas i gällande rätt.

HFD 2011 ref. 90 I-V fastställde att omstruktureringar kan vara affärsmässigt motiverade, men inte när de bekostades av koncerninterna lån eftersom då fanns en tydlig strävan att uppnå skattefördelar.¹⁰⁴ HFD har accepterat koncernintern lånefinansiering vid vissa specifika situationer. I dessa situationer har det koncerninterna lånet bedömts varit utslagsgivande för användningen av lånet och dess lönsamhet, se HFD 2011 ref. 90 I och V. Att HFD godkände vissa skuldförhållanden för interna dispositioner är en fördel i jämförelse med övrig näringsverksamhet, som inte har en möjlighet till intern skuldsättning med en lägre kostnad.

Kommuninvestfallet, HFD 2012 ref. 6, berörde tillämpningen av ventilen i 2009 års regler. Målet berörde en kommun som sålde tre kommunägda bolag till ett annat kommunägt bolag. Förvärvet finansierades av ett koncerninternt lån från kommunen. Det kommunägda bolaget funderade på att ta ett externt lån hos Kommuninvest AB, som ägdes av Kommuninvest Ekonomisk Förening där kommunen ifråga var medlem. SRN¹⁰⁵ fastslog att Kommuninvestkoncernen inte var i en intressegemenskap med varken kommunen eller de kommunägda bolagen. Ränteavdragsbegränsningsreglerna var inte tillämpliga. SRN fastställde vidare att kommunen kunde låna ut pengar till de kommunägda bolagen med ett annat syfte än att förvärva interna delägarätter. Skatteflyktslagen var inte heller tillämplig. HFD fastställde SRNs förhandsbesked.

¹⁰⁴ Andersson, Thomas och Carneborn, Christian, *HFD:s domar den 30 november 2011 avseende ränteavdragsbegränsningsreglerna – en kommentar*, Svensk Skattetidning 2012:1 s.54, (citeras Andersson och Carneborn 2012), s.61.

¹⁰⁵ SRN 2009-07-06, dnr 15-09/D.

Kommuninvestfallet är vägledande för bedömningen av affärsmässighet, men blev i viss mån överspelat av 2013 års regler.¹⁰⁶ Kommuninvestfallet är överspelat i gällande rätt på samma sätt som i 2013 års regler eftersom alla interna lån omfattas av de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna. Bedömningen att Kommuninvestkoncernen inte var i en intressegemenskap med kommunkoncernen gäller fortfarande, även om definitionen av intressegemenskap har utvidgats sedan 2009 års regler. Kommuninvestkoncernen har inte ett väsentligt inflytande i kommunkoncernen eller vice versa. De står inte heller under gemensam ledning.

HFD gav affärsmässiga skäl en inskränkt och snäv betydelse när skillnad gjordes mellan affärsmässiga och organisatoriska skäl.¹⁰⁷ Den snäva definitionen har sitt främsta värde i gällande rätt när lånet används för interna omstruktureringar och förvärv. I HFD 2011 ref. 90 I-V fastställdes att externa förvärv antogs vara affärsmässiga, vilket gäller idag. Att infoga ett tidigare externt förvärv genom ett efterföljande internt förvärv var också affärsmässigt. För gällande rätt visar praxis att skattemässiga respektive organisatoriska skäl aldrig kan anses vara affärsmässiga eller användas för motivera att den omvända ventilen inte är tillämplig.

3.3.3.3 Affärsmässighet och företagsekonomiska beslut

Betydelsen av affärsmässighet har i praxis utvecklats till att det inte är affärsmässigt med skatteskal. Företag måste dock reducera kostnader, inklusive skattekostnader, för att gå runt. Det är en självklarhet att företag överväger skatteutfall i de handlingsalternativ som finns och sedan väljer det mest gynnsamma alternativet. Lagstiftningens syfte borde vara att stoppa skatteupplägg som inte syftar till annat än att sänka skatten.¹⁰⁸ Om

¹⁰⁶ Samuelson 2012, s.829.

¹⁰⁷ Andersson och Carneborn 2012, s.62.

¹⁰⁸ Lagrådsremiss, *Ränteavdragsbegränsningar i syfte att förhindra viss skatteplanering inom en intressegemenskap*, 2008-10-06, s.5.

skattemässiga skäl är en del av affärsmässiga skäl skulle företag få en rättslig grund till minimal beskattning, vilket inte är eftersträvansvärt. Samtidigt bör inte den omvända ventilens tillämpning innebära att företag behöver välja den finansieringsform som är minst skatteeffektiv.

Prövningen av affärsmässighet eller skattemässighet i skuldförhållandet innebär en prövning av företagsekonomiska beslut som enligt normen inte ska omprövas av domstol.¹⁰⁹ Övriga bakomliggande skäl för skuldförhållandet kan till exempel vara politiska, ekonomiska eller praktiska.¹¹⁰ Praktiskt taget alla företagstransaktioner kan genomföras på flera sätt. Företag väljer vad som är mest lämpligt.¹¹¹ I gällande rätt bör affärsmässighet få mindre betydelse då affärsmässighet endast är en del av en *liten andel övriga skäl*. Övriga bakomliggande skäl ska tas hänsyn till. Företag får därmed i min uppfattning ett större utrymme att beakta andra icke-skattemässiga skäl än endast affärsmässiga skäl. Den gällande omvända ventilen ska endast stoppa skuldförhållanden som är i princip helt skattemässiga, vilket också är till företagets fördel och bör minska betydelsen av affärsmässighet.

Skuldförhållanden består av företagsekonomiska beslut. Bedömningen av affärsmässighet hänger därmed alltid samman med företagsekonomiska beslut. Av ordalydelsen, förarbeten och praxis framkommer att skälen för skuldförhållandet ska bedömas, vilket inkluderar användningen av lånet. Att användningen har betydelse är mindre effektivt. Ränteutgifter är som utgångspunkt helt avdragsgilla enligt 16 kap. 1 § IL. Det eftersom det är svårt att öronmärka lånets användning och avgöra om lånet är företagsekonomiskt. Det framgår inte heller hur noggrant användningen av lånet behöver specificeras. Eftersom det är svårt att öronmärka lån bör det räcka med att generellt indikera vad lånet avser, som till exempel renovera en möjlig fastighet eller förvärva ett företag. Fördelen med att användningen får en

¹⁰⁹ Se RÅ 2000 ref. 31; Prop. 1998/1999:15, *Omstruktureringar och beskattning*, s.137.

¹¹⁰ Kovacs Kal 2013, s.244.

¹¹¹ Zester, Anita, *Affärsmässiga skäl – vad är innebörden?*, Skattenytt 2009:5 s.261, (citeras Zester 2009), s.265.

betydelse är att det bör underlätta för underrätter, SKV samt företag att på förhand avgöra om den omvända ventilen är tillämplig.

3.3.3.4 Slutsats

Vad som är företagsekonomiskt eller affärsmässigt enligt lagstiftaren samt rättstillämparen är inte alltid koherent med vad företag anser. Det föreligger meningsmotstånd gällande definitionen av affärsmässighet och om domstolen ska ompröva företagsekonomiska beslut. Definitionen av affärsmässighet bör inte inrymma minimal beskattning. Skattemässiga skäl kan därmed aldrig bli affärsmässiga i den omvända ventilen, även om de är företagsekonomiska. Vad som är företagsekonomiskt är således inte synonymt med affärsmässighet i skattesammanhang. Om företag inte hade tagit hänsyn till beskattningsekvenser hade inte lagstiftaren ansett att rättstillämparen behöver bedöma om det föreligger tillräckligt med affärsmässiga skäl i ett skuldförhållande.

3.3.4 Väsentlig skatteförmån

En väsentlig skatteförmån är ett rekvisit i den omvända ventilen. En väsentlig skatteförmån föreligger inte om det rör sig om ett mindre belopp. Det finns dock inte en exakt beloppsgräns.¹¹² Bedömningen av väsentlig skatteförmån ska ske på samma sätt som i 2013 års regler.¹¹³ I förarbetet till 2013 års regler anges att det ska beaktas om skatteförmånen sträcker sig över flera år.¹¹⁴ Rekvisitet väsentlig skatteförmån utgör två bedömningar, först ska en skatteförmån konstateras och för det andra skatteförmånen ska vara väsentlig. I förhållande till övriga rekvisit i den omvända ventilen måste den väsentliga skatteförmånen i stort sett vara hela syftet med skuldförhållandet.

¹¹² Prop. 2017/18:245, s.184.

¹¹³ Melz, Nilsson och Norman 2018, s.493.

¹¹⁴ Prop. 2012/13:1, s.252.

För att avgöra om det föreligger en väsentlig skatteförmån måste en jämförelse ske. Hur jämförelsen ska genomföras och vad som blir utgångspunkten för jämförelsen framgår inte av förarbeten.¹¹⁵ Lagtext och förarbeten ger därmed begränsad vägledning för hur väsentlig skatteförmån ska tillämpas samt tolkas. Det finns inte heller prejudicerande praxis avseende 2013 års regler varigenom den omvända ventilen infördes. I 2020 års rättsfall nämndes inte väsentlig skatteförmån av HFD.¹¹⁶

3.3.4.1 Rekvisitet i praktiken och doktrin

Den omvända ventilens syfte är att förhindra skatteflyktsliknande förfaranden och aggressiv skatteplanering.¹¹⁷ SKV har vid tillämpningen av 2013 års regler ansett att en skatteförmån förelåg när en ränteintäkt beskattas med mindre än 22 %, den dåvarande svenska bolagsskattesatsen, och följaktligen tolkat skatteförmån annorlunda än dess betydelse i skatteflyktslagen.¹¹⁸ I skatteflyktslagen utgör en skatteförmån en lättnad eller en fördel som har uppkommit på bekostnad av den svenska skattebasen.¹¹⁹ En skatteförmån förekommer inte om ett finansieringsbehov finns samt om skuldförhållandet inte urholkar den svenska skattebasen. Då föreligger snarare affärsmässiga skäl.¹²⁰ Endast räntebetalningar som leder till skattelättnader, skattefördelar eller urholkar den svenska skattebasen genererar en skatteförmån.¹²¹

Det finns inget stöd i förarbetena att skatteflyktslagen ska användas när en väsentlig skatteförmån ska tolkas. Varje beviljat ränteavdrag är en faktisk minskning av den svenska skattebasen. Det är varken synonymt med att ränteavdraget urholkar eller sker på bekostnad av skattebasen. Det finns vidare inget syfte för lagstiftaren att hindra skuldförhållanden som inte har en

¹¹⁵ Dahlberg 2020, s.231.

¹¹⁶ Se avsnitt 3.4.2 HFD.

¹¹⁷ Prop. 2012/13:1, s.251; Prop. 2017/18:245, s.184-185.

¹¹⁸ Deij, Coen, *Begreppet skatteförmån i undantagsregeln*, Skattenytt 2019 s.243, (citeras Deij 1 2019), s.251-252.

¹¹⁹ Deij 1 2019, s.247.

¹²⁰ Deij, Coen, *Begreppet affärsmässigt motiverat i ventilen*, Skattenytt 2019 s.655, (citeras Deij 2 2019), s.663.

¹²¹ Deij 2 2019, s.669.

skatteförmån eller affärsmässiga skuldförhållanden med en skatteförmån. Genom att både skattemässighet och väsentlig skatteförmån ska konstateras undersöks, enligt mig, om skuldförhållandet är på bekostnad av eller urholkar den svenska skattebasen. De skuldförhållanden som ska omfattas av den omvända ventilen utgör rena missbruksfall med en mycket hög andel skattemässiga skäl. Dessa skuldförhållanden bör därför anses vara på bekostnad av respektive urholkar den svenska skattebasen.

SKV har vidare jämfällt en positiv skatteeffekt i intressegemenskapen med att skuldförhållandet är skattemässigt betingat.¹²² Gränsöverskridande transaktioner leder alltid till att bolag beskattas olika och en skatteeffekt uppstår. En skatteeffekt leder emellertid inte automatiskt till en skatteförmån.¹²³ Att en positiv skatteeffekt finns medför inte att tillräckliga skattemässiga skäl kan konstateras i skuldförhållandet. Det kan dock antas att en positiv skatteeffekt har betydelse vid upprättandet av ett skuldförhållande.

SKV har använt svensk beskattning som utgångspunkt för jämförelsen av väsentlig skatteförmån samt ansett att vad som inte motsvarar svensk beskattning utgör en skatteförmån. Att svensk beskattning är utgångspunkt för jämförelsen är passande eftersom det rör sig om svenska ränteavdrag som minskar den svenska bolagsskattebasen. Varje positiv skatteeffekt kan och ska däremot inte leda till en väsentlig skatteförmån. Det vore oproportionerligt att internationella intressegemenskaper skulle missgynnas endast för intressegemenskapen är etablerad i flera länder, särskilt när affärsmässiga skäl kan konstateras i ett skuldförhållande.

SKV har i en rättsfallskommentar uttryckt att kommunägda bolag som lånar pengar koncerninternt av kommunen och som inte har ett reellt finansieringsbehov leder till en skatteförmån.¹²⁴ I dessa situationer är syftet

¹²² Wenedikter, Christoffer, *Förändrade ränteavdragsregler i företagssektorn*, Svensk Skattetidning 2017:6 s.432, s.440.

¹²³ Deij 1 2019, s.251.

¹²⁴ Skatteverket, Rättsfallskommentar, *KRSU mål nr 2858-16 – Helägt kommunalt bolags avdragsrätt för ränteutgifter till kommunen*, dnr 202509557-17/111, 2017-12-22, tillgänglig här: <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/366103.html> , hämtad: 2020-03-31.

med skuldförhållandet i min mening en ren omfördelning av resurser i kommunkoncernen eftersom lånet inte är behövligt i verksamheten. Ränteutgifterna har då skapats i onödan med avsikten att minska det kommunägda bolagets vinster. Det utgör då en väsentlig skatteförmån. Om ett reellt finansieringsbehov ska kunna konstateras måste användningen och behovet av lånet granskas noggrant. Jag anser att kommentaren gäller för all näringsverksamhet eftersom lån som saknar ett reellt finansieringsbehov inte behövs. Opåkallade låns verkliga innebörd blir snarare en vinstförflyttning.

3.3.4.2 Parametrar av betydelse

Rekvisitet väsentlig skatteförmån lämnar ett stort utrymme för SKV och domstolen att tolka den omvända ventilen.¹²⁵ Det ställs höga krav på rättstillämparen att bedöma vad som är väsentligt. Det eftersom procentuella skillnader mellan skattesatser i länder inte behöver vara särskilt stora om skatteförmånen ska anses vara väsentlig.¹²⁶ Jag anser att det är framförallt tre faktorer som kan ha betydelse vid bedömningen av väsentligheten, nämligen skattesatsen, ränteutgiften samt slutresultatet. SKV har tolkat rekvisitet som att procentuella skillnader i varje fall kan leda till en skatteförmån. En annan omständighet som skulle kunna påverka storleken av skatteförmånen är valutakursen. Företag kan inte direkt besluta valutakurser. Det är därför inte rimligt att skatteförmånen betraktas som väsentlig endast på grund av en högre valutakurs eller mindre väsentlig till följd av en lägre valutakurs.

Skatteeffektens storlek är beroende av skattesatsen i kombination med ränteutgiften. En liten skillnad i skattesats förenat med ett stort lånebelopp får samma slutresultat som en större skillnad i skattesats med ett mindre lånebelopp. Slutresultatet är detsamma, men om båda alternativen utgör en väsentlig skatteförmån framgår varken i lagtext eller förarbeten. Jag anser att en liten skillnad i skattesats med ett stort lånebelopp inte är samma utnyttjande av beskattningsskillnader mellan länder som en större skillnad i

¹²⁵ Andersson 2012, s.721.

¹²⁶ Lagrådsremiss, *Effektivare ränteavdragsbegränsningar*, 2012-06-21, s.5.

skattesats med ett mindre lånebelopp. Om lånebeloppen vore lika stora hade den skattesatsen som avviker mest från svensk beskattning med större sannolikhet uppfattats som en väsentlig skatteförmån.

Enbart slutresultatet bör inte vara avgörande för om en väsentlig skatteförmån föreligger eftersom då tas inte hänsyn till hur stort utnyttjande av skillnaderna i skattesystemen som föreligger. Samtidigt borde inte heller skillnaden i skattesatsen vara avgörande, speciellt om långivaren bedriver reell näringsverksamhet i landet. Ränteutgiftens storlek kan inte heller ensamt beaktas eftersom det blir missvisande desto närmare den utländska beskattningen är i förhållande till svensk beskattning. Det mest heltäckande och därmed lämpliga är att utgå från en helhetsbild av den procentuella skillnaden, ränteutgiften samt slutresultatet.

3.3.5 Tillskottsregeln

Tillskottsregeln infördes i 2013 års ventil¹²⁷, men är i gällande rätt endast en del av bedömningen i den omvända ventilen. Regeln innebär att en undersökning om tillskott hade kunnat lämnas istället för lånefinansiering ska företas. Juridiska hinder för att lämna tillskott ska tas hänsyn till. Bedömningen om tillskott kan lämnas ska ske på en intressegemenskapsnivå. En undersökning av företag i intressegemenskapen som har en hög grad av inflytande i bolaget är tillräckligt. En hög grad av inflytande avser inte enbart en hög procentuell andel.¹²⁸ Risken för missbruk anses vara större när låntagaren är ett helägt dotterbolag. Tillskottsregeln har en särskild betydelse vid koncerninterna förvärv, men ska annars tillmätas samma betydelse som resterande omständigheter vid undersökningen av skuldförhållandet.¹²⁹ Tillskottsregeln har haft betydelse sedan 2009 års regler eftersom HFD 2011 ref. 90 I-V fastställde att möjligheten att lämna tillskott var av stor betydelse vid interna förvärv och omstruktureringar.

¹²⁷ Se 24 kap. 10 e § 3 st. IL, SFS 2012:757.

¹²⁸ Prop. 2017/18:245, s.190 och s.192.

¹²⁹ Prop. 2017/18:245, s.366.

Tillskottsregeln innebär att finansieringsformen får betydande vikt, vilket är praktiskt olämpligt. I de flesta fall kan tillskott formellt lämnas. Det finns emellertid andra olägenheter som bör iaktas vid bedömningen, såsom regler om borgenärsskydd, bolagsformalia, risker vid valutakursförändringar samt inlåsnings effekter. Det kan vara mer affärsmässigt att ge ett lån istället för ett tillskott.¹³⁰ Tillskottsregeln är ett komplicerat lager i bedömningen av den omvända ventilen. Tillskottsregeln motiveras av neutralitetsprincipen, vars syfte är att beskattningsskillnader mellan lånat och eget kapital ska utjämnas. Genom att tillskottsregeln finns måste företag ta hänsyn till om eget kapital kan användas som finansiering.

3.3.6 Särskilt om syften med reglerna

3.3.6.1 Bakgrund

Syftet med de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna är att motverka aggressiv skatteplanering utan att förhindra affärsmässigt motiverade transaktioner.¹³¹ I förarbetena till 2019 års regler lyfts tydligt att syftet med den omvända ventilen är att fånga upp rena missbruksfall och stoppa aggressiv skatteplanering.¹³² Syftet har bakgrund i ATAD som införlivades med avsikt att motverka aggressiv skatteplanering.¹³³ ATAD skapades med förebild i BEPS som likaså eftersträvar att förhindra aggressiv skatteplanering.¹³⁴

Regeringen ansåg att den EU-rättsliga doktrinen avseende rent konstlade upplägg (Eng. *wholly artificial arrangements*) inte skulle tillämpas direkt för den omvända ventilen, även om endast rena missbruksfall som utgångspunkt skulle omfattas av bestämmelsen.¹³⁵ Genom att inte begränsa den omvända

¹³⁰ Kovacs Kal 2013, s.233-234.

¹³¹ Bejting och Eriksson 2013, s.95.

¹³² Prop. 2017/18:245, s.185.

¹³³ Skäl 3, Rådets direktiv (EU) 2016/1164 av den 12 juli 2016 om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt inverkar på den inre marknads funktion.

¹³⁴ OECD, *Aggressive tax planning*, tillgänglig här: <https://www.oecd.org/tax/aggressive/>, hämtad: 2020-04-24.

¹³⁵ Prop. 2017/18:245, s.176.

ventilen till rent konstlade upplägg, omfattar de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna skuldförhållande utöver de som är helt konstlade.¹³⁶ Att skuldförhållandena inte behöver vara rent konstlade stämmer väl överens med rekvisitets ordalydelse uteslutande *eller* så gott som uteslutande.

Som utgångspunkt ska skattelag tolkas enligt dess ordalydelse. Förarbeten har en stark ställning vid tolkningen av skattelag. Det går även att tolka skattelag efter dess syfte, som framgår i förarbeten, om alla tolkningsfrågor ska kunna besvaras.¹³⁷ Det är uppenbart att de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna leder till tolknings- och tillämpningsfrågor och bör därmed ge utrymme att beakta syftet med bestämmelsen.

De riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna tillämpas när övriga regler inte är tillräckliga, inkluderat de generella ränteavdragsbegränsningsreglerna samt avdragsförbuden.¹³⁸ Det innebär att de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna endast ska tillämpas vid särskilt allvarliga utnyttjanden av ränteavdragsrätten, således i rena undantagsfall. Det stödjer att rena missbruksfall och aggressiv skatteplanering kan vara behjälpligt vid tolkningen av den omvända ventilen.

3.3.6.2 Aggressiv skatteplanering

Skatteplanering är transaktioner som är förenliga med lagstiftningen, men inte alltid förutsedda. Aggressiv skatteplanering är särskilt omfattande eller tekniskt avancerad skatteplanering. Skatteplanering är dock inte samma fenomen som skatteflykt som åsyftar transaktioner som strider mot lagstiftningen.¹³⁹ Aggressiv skatteplanering leder till oönskade skatteförmåner som uppstår vid utnyttjande av teknikaliteter eller skillnader

¹³⁶ Dahlberg 2020, s.231.

¹³⁷ Tjernberg 2018, s.19-20.

¹³⁸ Prop. 2017/18:245, s.185.

¹³⁹ Dahlberg, Mattias, *EU och svensk beskattning*, 2019, tillgänglig här: <https://www.sns.se/cdn.triggerfish.cloud/uploads/2019/11/eu-och-svensk-foretagsbeskattning.pdf>, hämtad: 2020-03-31, s.18.

mellan skattesystem.¹⁴⁰ Att följa och anpassa sig efter lagen är ett måste. Det finns däremot skillnader på hur och i vilken mån anpassning efter lagen sker. Någonstans mellan att följa lagen och att vara lagstridig, hamnar skuldförhållanden som utgör aggressiv skatteplanering.

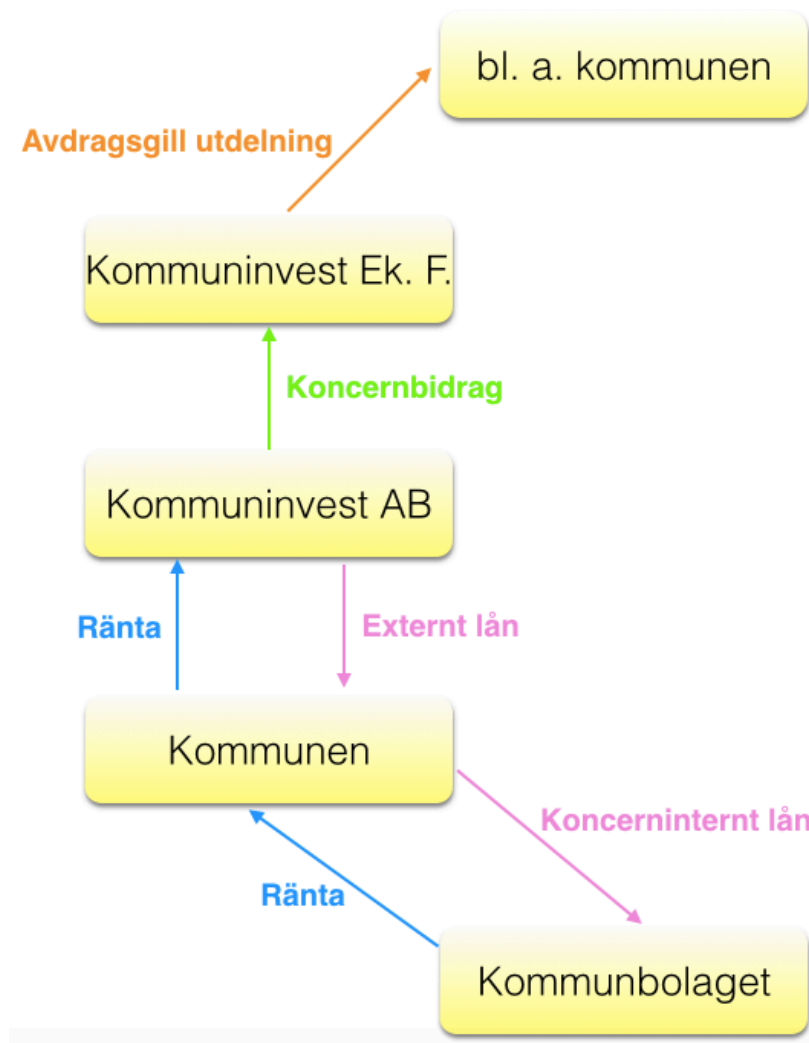
I förhållande till de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna kan aggressiv skatteplanering ge vägledning för uteslutande eller så gott som uteslutande samt väsentlig skatteförmån. Aggressiv skatteplanering leder till önskade skatteförmåner, vilket kan anses vara synonymt med en väsentlig skatteförmån. Uteslutande eller så gott som uteslutande ska inte ses som liktydigt med aggressiv skatteplanering eftersom det finns situationer när begreppen inte matchar varandra. Det kan till exempel vara om skuldförhållandet består av enkla omständigheter eller är mindre omfattande. Då kan fortfarande uteslutande eller så gott som uteslutande samt väsentlig skatteförmån vara uppfyllt och avdrag ska då vägras enligt ordalydelsen i den omvända ventilen. Vid dessa typer av mismatchningar får syftet en underordnad position och kan inte användas för motivera att den omvända ventilen inte är tillämplig. Jag anser att syftet endast kan tilldelas en betydelse när det föreligger oklarheter om den omvända ventilen är tillämplig.

För att illustrera vad som kan utgöra aggressiv skatteplanering har SKV målat upp följande exempel. Kommuninvest AB ägs av kommuner och landsting via en kooperativ ekonomisk förening.¹⁴¹ I Kommuninvestfallet fastställdes att Kommuninvestkoncernen och kommunkoncernen inte var i en intressegemenskap och ränteavdragsbegränsningsreglerna inte var tillämpliga. SKV har däremot uttryckt att lånekedjan, se illustrationen nedan, leder till skattefria intäkter. Kommuninvest AB samt Kommuninvest Ekonomisk Förening beskattas för ränteintäkter respektive koncernbidraget. Eftersom den ekonomiska föreningen kan lämna avdragsgilla utdelningar till

¹⁴⁰ Hilling, Axel och Hilling, Maria, *Regleringsteknik i syfte att motverka aggressiv skatteplanering*, i Kristoffersson, Eleonor, Olsson, Stefan och Rendahl, Pernilla (Red.), *Festskrift till Björn Westberg*, 2016, (citeras Hilling och Hilling 2016), s.51.

¹⁴¹ Kommuninvest, *Vi ägs av våra medlemmar*, tillgänglig här: <https://kommuninvest.se/om-oss/organisation/>, hämtad: 2020-04-17.

ägarna, inklusive kommunen, leder kedjan till att ränteintäkterna inte beskattas i verkligheten enligt SKV.¹⁴² Kommunen är undantagen från skattskyldighet och beskattas inte för intäkten enligt 7 kap. 2 § IL.

Kedjans följd blir att skattefria ränteinkomster uppstår liknande resultatet i HFD 2011 ref. 90 I-V, nämligen minskad skattebörd utan ökad skuldbelastning. Kedjan kan anses utgöra aggressiv skatteplanering för den är omfattande, avancerad samt slussar medlen. Lagstiftaren måste ansetts att kedjan inte utgör ett tillräckligt allvarligt problem eftersom då hade inte gällande rätt tillåtit förfarandet. Det kan bero på att det inte går att konstatera en intressegemenskap och då minskar risken att kedjan överutnyttjas. Vidare

¹⁴² Skatteverket, Promemoria, *Delrapport – Skatteplanering med ränteavdrag, tilläggsuppdrag avseende svenska juridiska personer som i praktiken inte beskattas för ränteinkomster*, dnr 131 296639-12/113, 2012-02-22, tillgänglig här: <https://www.skatteverket.se/download/18.71004e4c133e23bf6db8000104069/1359706121619/Rapport-20120827-skatteplanering.pdf>, hämtad: 2020-03-31, s.13-14.

hör nollbeskattningen av utdelningen samman med kommunens särskilda skatteposition. Kedjan bör inte heller kunna stoppas av skatteflyktlagen eftersom det inte strider mot lagstiftningens syfte när ränteutgifterna är avdragsgilla enligt 24 kap. IL. Om en intressegemenskap hade kunnat fastställas mellan de aktuella parterna är det däremot mycket möjligt att kedjan utgör ett rent missbruksfall som gör den omvända ventilen tillämplig.

3.3.7 Bevisfrågor

Det är företag som ska göra sannolikt att förutsättningarna för avdrag är uppfyllda. Det inkluderar att bevisa att den omvända ventilen inte är tillämplig.¹⁴³ Skattedomstolar har fri bevisprövning och företar en sannolikhetsbedömning. Skattebetalare ska göra det sannolikt att en kostnad har förekommit och SKV ska göra det sannolikt att en inkomst har funnits.¹⁴⁴

Redan vid 2009 års regler ansåg remissinstanser att reglernas svårighetsgrad ledde till att det var oproportionerligt betungande att bevisa skuldförhållandets affärsmässighet.¹⁴⁵ Ventilens tillämplighet var beroende av komplicerade bevisfrågor.¹⁴⁶ Regeringens avsikt var att tillämpningsområdet skulle insnävas i 2019 års regler.¹⁴⁷ Insnävningen bestod i att det krävdes en högre andel skatteskal i ett skuldförhållande om ränteavdrag ska nekas.¹⁴⁸ Att det fordras mer skattemässiga skäl är en lättnad i och med att fler skuldförhållanden ska tillåtas. I praktiken är bevisbördan fortfarande en tung eftersom den omvända ventilens tillämplighet utmynnar i en bevis- och utredningsfråga. Redovisningen av omständigheterna för skuldförhållandet blir därför särskilt viktig om ränteavdrag ska kunna medges. Det förstärker bevisningens centrala position i den omvända

¹⁴³ Prop. 2017/18:245, s.186.

¹⁴⁴ Tjernberg 2018, s.31.

¹⁴⁵ Hellenius 2009, s.169.

¹⁴⁶ Andersson och Carneborn 2010, s.978; Zester 2009, s.267.

¹⁴⁷ Prop. 2017/18:245, s.176.

¹⁴⁸ Prop. 2017/18:245, s.184.

ventilen. Företag behöver av den orsaken förbereda sig väl inför redovisningen av samtliga relevanta omständigheter i skuldförhållandet.

3.4 HFD 2020 ref. 21

3.4.1 SRN

SRN har publicerat ett förhandsbesked¹⁴⁹ om 2019 års regler där omständigheterna var följande. Det svenska dotterbolaget lånade från sitt koncernmoderbolag Z för att förvärva andelar i Å. Dotterbolaget och säljaren var inte i en intressegemenskap. Förvärvet finansierades med ett internt lån från Z, eget kapital samt ett externt lån.

Z var ett investmentföretag som inte kunde ge nyemissioner. Z måste tillgodose sitt finansieringsbehov med externa lån. Z brukade tillhandahålla externa lån till dotterbolag eftersom Z fick bättre lånevillkor. Det aktuella koncerninterna lånet mellan dotterbolaget och Z löpte i fem år med möjlighet att kapitalisera räntan. Z hade mer extern upplåning än intern utlåning. Z beskattades inte för ränteintäkter på grund av underskott. Dotterbolaget frågade om den omvända ventilen var tillämplig. SKV ansåg att lånet var i hög grad drivet av skatteskäl och att Z hade kunnat lämna ett tillskott.

SRN konstaterade att förhandsbesked var lämpligt att meddela. De nya riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna skulle träffa rena missbruksfall, vilket underlättade utredningen i jämförelse med 2013 års regler. Z var vidare ett investmentföretag i en särskild skattesituation. 2019 års regler hade skatteflyktskaraktär och skatteflyktlagen kunde prövas genom ett förhandsbesked. Förhållandena var tillräckligt klarlagda och väckte inte några utpräglade utrednings- och bevisfrågor.

¹⁴⁹ SRN 2019-04-10, dnr 54-18/D.

SRN undersökte sedan om skuldförhållandet var ett sådant missbruksfall som avsågs i förarbetena. En förutsättning för skuldförhållandet var att Zs externa upplåning överskred den interna utlåningen och det presumerade att skuldförhållandet inte har uppkommit uteslutande eller så gott som uteslutande för att intressegemenskapen fick en väsentlig skatteförmån. SRN ansåg att de övriga omständigheterna i skuldförhållandet inte bröt presumtionen. Dels då det inte stred mot sunda affärsmässiga överväganden att dotterbolaget lånade av Z eftersom Z kunde låna externt billigare än resterande koncernbolag. Dels eftersom lånet användes till ett externt förvärv av andelar, vilket ansågs vara affärsmässigt i HFD 2011 ref. 90 I.

Skuldförhållandet medförde en väsentlig skatteförmån, men skuldförhållandet har inte uteslutande eller så gott som uteslutande uppkommit av den orsaken. SRN fastställde att situationen inte utgjorde ett missbruksfall och avdrag medgavs. Förhandsbeskedet överklagades till HFD av SKV.

3.4.2 HFD

HFD fastställde SRNs förhandsbesked.¹⁵⁰ HFD konstaterade att den omvända ventilen hade skatteflyktskaraktär för den syftade till att stoppa aggressiv skatteplanering. HFD fastställde att investmentföretag hade en speciell skattesituation och inte hade möjlighet att lämna tillskott. Kapitalisering av ränta räknades som en del av den ursprungliga skulden och var normalt förekommande i skuldförhållanden. Eftersom investmentföretaget hade mer externa än interna skulder presumerades starkt att skuldförhållandet inte företogs med avsikt att uppnå en väsentlig skatteförmån. Räntenivån var inte anmärkningsvärd eller avvek från marknadsmässiga villkor. HFD konstaterade att den omvända ventilen inte var tillämplig för det fanns inget som bröt presumtionen stadgad i förarbetena.

¹⁵⁰ HFD 2020 ref. 21.

Justitierådet Gäverth var skiljaktig och ansåg att domslutet var korrekt, men att räntekapitaliseringen inte skulle betraktas som samma skuldförhållande som den ursprungliga skulden. Varje räntekapitalisering utgjorde ett eget skuldförhållande. Genom att dotterbolaget hade möjlighet till räntekapitalisering åstadkom investmentföretaget en reglering av skuldförhållandet med beaktande av skatteeffekter. Gäverth framförde att en prövning av ränteavdragsrätten för varje räntekapitalisering skulle ske när alla omständigheter var klarlagda, nämligen vid kapitaliseringstillfället. Bedömningen av varje räntekapitalisering inkluderade om ett reellt finansieringsbehov förelåg vid tidpunkten.

3.4.3 Analys

I målet fastslogs att presumtioner kan användas vid bedömningen av den omvända ventilen och särskilt uteslutande eller så gott som uteslutande. HFD fastställde att uteslutande eller så gott uteslutande fordrade en hög andel skattemässiga skäl. Det eftersom omständigheter som var skattemässiga, som till exempel utnyttjande av underskott eller möjligheten till räntekapitalisering, inte räckte för att bryta den aktuella presumptionen. Dock var även lånevillkoren marknadsmässiga och tillskott kunde inte som huvudregel lämnas av investmentföretag. Dessa omständigheter motiverar att skuldförhållandet var affärsmässigt. Då presumptionen endast är tillämplig för investmentföretag, och eftersom de skattemässiga respektive affärsmässiga skälen bedöms i relation till presumptionen, får rättsfallet reducerad generell betydelse för resterande skattesubjekt. Däremot är motiveringen om att räntekapitaliseringen ingår i den ursprungliga skulden allmänt giltig.

HFD bidrog inte med en generell djupgående analys av den omvända ventilens rekvisit tolkning eller tillämpning. Framförallt saknas det i min mening vägledning om hur affärsmässiga respektive skattemässiga skäl ska vägas mot varandra i förhållande till uteslutande eller så gott som uteslutande och vad som kan utgöra en väsentlig skatteförmån. HFD nämnde det som

förarbetena stadgade om den omvända ventilen. Jag anser vidare att det hade varit intressant om HFD klargjorde vilken betydelse rena missbruksfall samt aggressiv skatteplanering har för bestämmelsens tillämpning. Det hade även varit givande om HFD fastställde hur nära eller hur långt ifrån skuldförhållandet var i förhållande till uteslutande eller så gott som uteslutande. Då hade gränsen för vilka skuldförhållanden som kan omfattas av den omvända ventilen blivit mer precis och känd.

SRN ansåg inte att det stred mot sunda affärsmässiga överväganden för dotterbolaget att låna medel av Z eftersom Z kunde erhålla bättre lånevillkor. Det är sant för de flesta intressegemenskaper att moderbolag har en bättre position att låna av externa parter än dotterbolag. Resonemanget i sin ensamhet kan inte motivera ett medgivande av ränteavdrag eftersom ränteavdragsrätten skulle då kunna överutnyttjas. Moderbolagets möjligheter att låna externt förmånligare uttrycker inte heller tillräckligt om eventuella skatteskal i skuldförhållandet. I fallet använde dotterbolaget även externa medel såväl som eget kapital, vilket bidrog till att affärsmässighet kunde konstateras.

SRN ansåg att skuldförhållandet ledde till en väsentlig skatteförmån, men inte att skuldförhållandet hade uteslutande eller så gott som uteslutande uppkommit av den orsaken. HFD nämnde inte om en väsentlig skatteförmån förelåg. HFD konstaterade att ränteutgiften var marknadsmässig samt att skillnaden mellan räntan som Z betalade externt och den som dotterbolaget betalade till Z inte var anmärkningsvärd. Marknadsmässiga villkor leder i mindre omfattning till en väsentlig skatteförmån eftersom ränteutgiften inte blir större än nödvändigt. Om företag väljer att frångå marknadsmässiga villkor är sannolikheten större att skuldförhållandet är skattemässigt betingat eftersom lånets syfte är att omfördela vinster snarare än att användas som finansiering. HFD ansåg vidare inte att räntekapitaliseringen gav upphov till en skatteförmån eftersom villkor om räntekapitalisering i ett skuldförhållande var vanligt förekommande. Justitieråd Gäverth höll inte med, utan ansåg att

räntekapitalisering kunde medföra en väsentlig skatteförmån beroende på omständigheterna vid varje räntekapitalisering.

Justitierådet Gäverth framförde att bedömningen om räntekapitaliseringen ska inkludera en undersökning om ett reellt finansieringsbehov förelåg vid kapitaliseringstillfället. En bedömning av finansieringsbehov är inget som förarbeten nämner som behjälpligt vid undersökningen om den omvända ventilen är uppfylld. Finansieringsbehovet har dock nämnts såväl i artiklar som av SKV och SRN som betydelsefullt.

Den omvända ventilen samt ventilen i 2013 års regler ansågs inte vara lämpliga för förhandsbesked eftersom de utgjorde utpräglade bevis- och utredningsfrågor. Dessa svårigheter kunde antas föreligga även gällande 2019 års regler eftersom det är samma omständigheter som ligger till grund för bedömningen. SRN bedömde att förhandsbesked var lämpligt medan HFD inte behandlade frågan. Att förhandsbesked alltid kommer vara passande för den omvända ventilen bör inte antas ännu. Det aktuella förhandsbeskedet ledde inte till utpräglade bevis- och utredningsfrågor eftersom det baserades på relativt enkla förutsättningar för ett särbehandlat skattesubjekt där en presumtionen kunde användas. Vidare hade skuldförhållandet redan ingåtts, vilket underlättade redovisningen av alla relevanta omständigheter.

En annan intressant notering är att skuldförhållandet som bedöms i förhandsbeskedet redan har ingåtts, vilket nämdes av SRN. Den enda frågan om framtida beskattning berörde om kapitalisering av ränta. Enligt 5 § Lag (1998:89) om förhandsbesked i skattefrågor ska förhandsbesked lämnas i frågor som avser skattskyldighet eller beskattning som är av *vikt för sökande* eller för en *enhetlig lagtolkning*. HFDs sedvana är att avvisa överklagade förhandsbesked när rättshandlingen redan har skett eftersom förhandsbesked då inte anses vara av vikt för sökanden.¹⁵¹ SRN ansåg att det var av allmänt

¹⁵¹ Se HFD 2015 ref. 78; HFD 2018 ref. 3. För en utförligare diskussion se Nilsson, Peter och Berkesten Hägglund, Camilla, *Högsta förvaltningsdomstolens avvisningspolicy*, Skattenytt 2019 s.271.

intresse att förhandsbesked skulle lämnas samt att ett snabbt avgörande avseende de nya riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna var önskvärt. HFD, precis som SRN, måste således funnit att målet behövdes för en enhetlig lagtolkning. Det finns ett behov av prejudicerande praxis gällande 2019 års regler. HFD passade på att döma av målet som hade förutsättningar som inte skapade utpräglade bevis- och utredningsfrågor.

Rättsfallet berörde investmentföretag som har en särbehandlad position i det svenska skattesystemet. Det finns andra skattesubjekt som är särbehandlade, bland annat kommunen. För kommunägda bolag bör rättsfallet ge extra vägledning vid tolkningen av gällande rätt. HFD har i tidigare praxis hänvisat mellan rättsfall om investmentföretag och kommunägda bolag. I industrivärdemålet, RÅ 2007 ref. 85, dömde HFD att förfarandet liknande Kommunmålet i all väsentlighet och dömdes likadant. Vad som blir vägledande är att den särskilda skattesituationen ska tas hänsyn till vid bedömningen av den omvända ventilen. Det kommer likaså från Kommunmålet och Industrivärdemålen, där skatteförmånen hade ett väsentligt samband med respektive skattesubjekts särskilda skatteposition. Kommunens särskilda skatteposition består av att kommunen inte blir beskattad för sin egen verksamhet, se 7 kap. 2 § IL. Nollbeskattningen kan således inte användas som motivering att den omvända ventilen ska tillämpas.

3.5 Sammanfattande slutsatser

Det finns mer vägledning om hur uteslutande eller så gott som uteslutande ska tolkas i förarbetena än för väsentlig skatteförmån. Ändå är uteslutande eller så gott som uteslutande mer svårbegripligt i min mening. Det beror på att uteslutande eller så gott som uteslutande utgör en mycket komplicerad balansering och värdering av alla skäl i ett skuldförhållande. Hur värderingen av skälen ensamt eller i kombination med varandra ska företas framgår inte, förutom att en liten andel övriga skäl ska föreligga. Vidare kan kombinationen och förekomsten av skälen i ett skuldförhållande vara mer eller mindre unikt.

Om ett övrigt skäl kan konstateras blir den omvända ventilens tillämplighet en fall till fall-bedömning eftersom endast fullständigt skattemässiga skuldförhållanden kan med säkerhet underkännas.

Vad som framförallt kan leda till att den omvända ventilen blir tillämplig är interna omstruktureringar samt förvärv enligt vägledande praxis. Vidare när ett reellt finansieringsbehov saknas måste försiktighet iaktas eftersom då sker en omfördelning av resurser utan anledning. En nollbeskattning av ränteintäkter är leder till en väsentlig skatteförmån och bör öka incitamenten att företa skuldförhållandet. Till sist är lånevillkor som avviker från marknadsmässiga villkor talande för om den omvända ventilen är tillämplig eftersom då uppstår ett större ränteavdrag än nödvändigt. Det som karaktärsdragen har gemensamt är att företagen har som avsikt att förflytta medel snarare än att lånet ska användas som finansiering.

4 Utvalda perspektiv

4.1 Kvantifierande begrepp

	Ventilen, 2009 och 2013	Den omvända ventilen, 2019
Rekvisit	Huvudsakligen affärsmässigt motiverat	Uteslutande eller så gott som uteslutande för väsentlig skatteförmån
Affärsmässighet	75 %	0-10 % - obs: övriga skäl
Skatteskal	25 %	cirka 90-95 % upp till 100 %

Uteslutande eller så gott som uteslutande i den omvända ventilen är ett kvantifierande begrepp och uttrycks i förarbeten som från cirka 90-95 % upp till 100 %.¹⁵² Frågan är hur en domstol ska kunna avgöra hur många procent de affärsmässiga skälen utgör i ett skuldförhållande.¹⁵³ Att använda ett kvantifierande begrepp i den omvända ventilen är en metod för att separera ett skattemässigt från affärsmässigt skuldförhållande. Åtskillnaden är förenlig med syftet i de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna att endast tillåta affärsmässiga skulder. Det finns ingen vits med att förhindra interna skuldförhållanden med villkor som motsvarar ett externt skuldförhållande.

Om ett kvantifierande rekvisit ska fungera krävs att det som ska mätas kan identifieras och kvantifieras. Personliga motiv kan inte mätas och det går inte att identifiera i procent vilka motiv som tillhör en viss sida.¹⁵⁴ Att på ett juridiskt tillvägagångssätt kvantifiera en mänsklig avsikt är mycket besvärligt, om inte omständigheten endast ska anses föreligga.¹⁵⁵ I de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna ska skuldförhållandets syften mätas, vilket inte är möjligt på ett kvantifierande vis.¹⁵⁶ Den omvända ventilens

¹⁵² Prop. 2017/18:245, s.184; Prop. 1999/2000:2 del 1, s.498.

¹⁵³ Andersson 2012, s.726.

¹⁵⁴ Pahlsson, Robert, *Kvantifierande begrepp – ett återbesök*, Skattenytt 2018 s.160, (citeras Pahlsson 2018), s.164.

¹⁵⁵ Dahlberg 2020, s.217.

¹⁵⁶ Pahlsson 2018, s.168.

ordalydelse stadgad i förarbetena kan inte tolkas strikt för vilken typ av värdering som ska företas, utan en annan betydelse måste användas.

I ventilerna från 2013 års regler var det tydligt att den kvantifierande betydelsen av rekvisitet huvudsakligen inte var avsedd att tillämpas av lagstiftaren. Det eftersom förarbetena angav att de affärsmässiga motiven skulle vara klart överordnade resterande skäl. Lagstiftaren använde därmed huvudsakligen med betydelsen att en icke kvantifierande värdering av styrkan i skälen skulle företas. Att använda ett kvantifierande begrepp i svårtillämpliga regler är olämpligt.¹⁵⁷ Vidare anses det inte vara en bra lagstiftningsteknik att uttrycka en kvalitativ egenskap genom ett kvantitativt mått.¹⁵⁸ Det fyller inget syfte att använda ett kvantitativt mått i den omvända ventilen om inte bedömningen i någon mån ska vara kvantifierande.

Det kvantifierande begreppet kan vara exemplifierande i mängden skattemässiga skäl som ska förekomma, men förutsätter att hänsyn tas i den kvalitativa helhetsbedömningen. Uteslutande eller så gott som uteslutande ska bedömas genom en helhetsbedömning av alla relevanta omständigheter enligt förarbetena. Frågan är om den kvantifierande betydelsen av uteslutande eller så gott som uteslutande kan och bör hjälpa till i den kvalitativa avvägningen. Av ordalydelsen framkommer att endast 100 % skattemässiga skatteförhållande är otillåtna. Så gott som uteslutande tillämpas därmed för skuldförhållanden som är *från cirka* 90-99 % skattemässiga. Så gott som uteslutande kan antingen tolkas som ett rörligt intervall mellan 90-99 % eller en fast gräns vid 90 %. Ordalydelsen underkänner ingen av tolkningarna. Det skulle därmed kunna räcka om företag gör sannolikt att det föreligger mer än 1 % övriga skäl i skuldförhållandet. Med ett rörligt intervall skulle samma skuldförhållande både kunna anses omfattas och uteslutas av den omvända ventilen. Då uppstår frågan om gränsen i intervallet mellan 90-99 % kan dras vid skiftande procentuella nivåer för skuldförhållanden.

¹⁵⁷ Pahlsson 2018, s.174-175.

¹⁵⁸ Dahlberg 2020, s.233.

Att tillämpa rekvisitet enligt den strikta procentuella kvantifierande betydelsen skapar stora tolkningsproblem med bristande förutsebarhet, risk för olikbehandling och stort mått av godtycke. I min uppfattning leder den kvalitativa bedömningen till liknande problem som den kvantifierande bedömningen eftersom ett indirekt intervall uppstår. Det indirekta intervallet består i gråzonen som uppstår för bestämmelsens tillämplighet när ett övrigt skäl har konstaterats i skuldförhållandet. Om ett övrigt skäl har konstaterats måste en värdering av samtliga skäl företas för avgöra om skuldförhållandet är otillåtet eller tillåtet.

Skillnaderna i de kvantifierande begreppen mellan de olika versionerna av ventilerna belyser hur stor vikt tidigare praxis bör ha i gällande rätt. I 2009 års samt 2013 års ventil skulle huvudsakligen, 75 %, affärsmässiga skäl förekomma medan uteslutande eller så gott som uteslutande avser cirka 90-100 % skattemässiga skäl. Mindre än en sjundedel av vad som ansågs vara huvudsakligen affärsmässigt motiverat enligt föregående ventil behövs för att den gällande omvända ventilen inte ska bli tillämplig. Samtidigt specificerar inte ordalydelsen eller förarbetena att affärsmässiga skäl måste föreligga, utan övriga skäl är tillräckligt. Tidigare praxis om affärsmässighet blir därmed vägledande för synliggöra vad som i varje fall är tillåtet. Det är min uppfattning att många skuldförhållanden som tidigare underkändes borde därmed tillåtas i gällande rätt.

Väsentlig i väsentlig skatteförmån har en kvantifierande betydelse motsvarande 40 %.¹⁵⁹ Väsentlig kan bedömas kvantifierande om jämförelsen utgår från ett valt förfarande som sedan jämförs med det aktuella skuldförhållandets skatteförmån.¹⁶⁰ Väsentlig ska dock ses som ett kvalitativt mått i form av en egenskap och inte en mängd.¹⁶¹ I förarbeten återfinns inte vad som är utgångspunkten eller hur jämförelsen av väsentlig skatteförmån ska ske, vilket förhindrar en kvantifierande bedömning. Skatteförmånen syns

¹⁵⁹ Dahlberg 2020, s.231.

¹⁶⁰ Pahlsson 2018, s.171.

¹⁶¹ Dahlberg 2020, s.231.

genom att ett mer fördelaktigt resultat har skapats i intressegemenskapen. Det kan till exempel vara att mer kapital frigörs i intressegemenskapen eftersom en lägre bolagsskattesats har applicerats. Väsentlighet uppenbaras därmed i en mätbar kvantifierande mängd, även om väsentlighet ska vara en egenskap i skatteförmånen.

4.2 Neutralitetsprincipen

Neutralitetsprincipen innebär att företag inte ska påverkas av beskattningskonsekvenser vid handlingsalternativ. Neutralitetsprincipen motiveras dels av samhällsekonomiska skäl då företag ska konkurrera på liknande skattemässiga villkor, dels av rättviseskäl eftersom alla ska beskattas så likformigt som möjligt. Strävan efter neutralitet i skattelag kan göra reglerna onödigt tekniskt komplicerade.¹⁶² Det är inte möjligt att utforma ett helt neutralt system, men lika ekonomiska aktiviteter ska beskattas lika.¹⁶³ De riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna finns eftersom skillnader i beskattningen mellan eget respektive lånat kapital behövde utjämnas.¹⁶⁴ Om de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna avskaffades skulle en större skattemässig olikbehandling mellan eget och lånat kapital uppstå.¹⁶⁵

Neutralitetsprincipen är tvådelad för de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna. Företag ska inte påverkas av skattekonsekvenser vid val av finansiering. Beskattningen av eget respektive lånat kapital ska dessutom vara neutral. Målen sammanfogas i teorin eftersom om mindre beskattningsskillnader finns mellan eget respektive lånat kapital behöver företag lägga mindre resurser på att välja mellan finansieringsformerna från ett beskattningsperspektiv. I praktiken är situationen inte lika enkel då företag alltid kan ta hänsyn till beskattningsskillnader vid finansieringsval. Det går

¹⁶² Lodin, Sven-Olof m.fl., *Inkomstskatt – en läro- och handbok i skatterätt del 1*, 2019, s.42-43.

¹⁶³ SOU 2014:40, s.78.

¹⁶⁴ Prop. 2017/18:245, s.82-83.

¹⁶⁵ Prop. 2017/18:245, s.286.

inte att utforma ett helt neutralt beskattningssystem. Dessutom kan multinationella koncerner beakta internationella beskattningskonsekvenser eftersom ett universellt skattesystem inte existerar. Den internationella skattekonkurrensen länder emellan att erbjuda bättre skattevillkor med syfte att behålla och locka fler skattesubjekt bidrar inte heller till förverkligandet av neutralitetsprincipen.

Strävan efter neutralitet förutsätter att finansieringsformerna är utbytbara. Det finns situationer när företag måste prioritera lån framför eget kapital med hänsyn till företagets behov. Om ägaren vill behålla kontrollen i bolaget, men inte har möjlighet att själv bidra med eget kapital, är lånefinansiering av största vikt.¹⁶⁶ Det föreligger likaså skillnader avseende risk och avkastning som gör att eget respektive lånat kapital inte blir utbytbara.¹⁶⁷ Riskpremien är lägre vid lånat kapital än vid eget kapital då ägaren endast får avkastning om företaget går med vinst.¹⁶⁸ Lånefinansiering är att föredra framför eget kapital då lån möjliggör större investeringar samt kan matchas bättre med den rådande konjunkturen.¹⁶⁹ Finansieringsformerna är inte utbytbara, men den ekonomiska aktiviteten att tillföra medel i företagen är densamma. Lika ekonomiska aktiviteter ska beskattas så likformigt som möjligt.

Sveriges Kommuner och Landsting samt kommuner har inför varje införlivande av de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna anfört kritik mot att kommunägda bolag ska omfattas av reglerna.¹⁷⁰ Regeringen har däremot i förarbetena fastställt att det inte fanns en anledning till att undanta

¹⁶⁶ Fall och Hellenius 2017.

¹⁶⁷ Näringslivets Skattedelegation 2017, s.7.

¹⁶⁸ Finansbolagen, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, dnr 29/3, 2017-09-26, s.2.

¹⁶⁹ FAR 2017, s.2.

¹⁷⁰ Finansdepartementet, *Promemoria, Ränteavdragsbegränsningsregler i syfte att förhindra vissa fall av skatteplanering inom en intressegemenskap*, Fi2008/4093, 2008, s.7; Sveriges Kommuner och Landsting, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, dnr 17/03478, 2017-09-08, s.2-3. Se även Eskilstuna kommun, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, 2017-09-20; Kiruna kommun, *Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, dnr 17-819, 2017-09-08; Stockholms stad, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, PM 2017:181 RI dnr 110-1081/2017, 2017-09-26.

kommunägda bolag i de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna. Kommuner som driver bolag ska inte särbehandlas i förhållande till annan näringsverksamhet.¹⁷¹ Kommunägda bolag ska därmed omfattas av reglerna med hänsyn till neutralitetsprincipen.¹⁷² Om den omvända ventilen inte vore tillämplig skulle kommunkoncernen bli ytterligare särbehandlad i jämförelse med övrig näringsverksamhet. Kommunen har redan dubbelförmänen att ränteutgifter är avdragsgilla medan ränteintäkter inte beskattas, som vid övrig näringsverksamhet gör att den omvända ventilen blir tillämplig. Om den omvända ventilen skulle undanta de kommunägda bolagen skulle en trippelförman bildas, som ger avsevärda incitament att överutnyttja ränteavdragsrätten. Det är inte vad neutralitetsprincipen ämnar åstadkomma och är därmed enligt min uppfattning mindre eftersträvansvärt.

De riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna tillämpas endast för intressegemenskaper. Det finns situationer när ”ensamma” företag som lånar av externa parter kan utnyttja att räntor är avdragsgilla i samma mån som intressegemenskaper, utan att skuldförhållandet förhindras. Ett belysande exempel är Kommuninvestfallet där externa parter med gemensamma intressen ledde till ett fördelaktigt skattemässigt slutresultat. Risken för utnyttjande av ränteavdragsrätten kan anses stå i proportion till intressegemenskapens möjlighet att sänka finansieringskostnader och skattebördan med koncerninterna lån. Det utesluter inte att ett internt lån med villkor motsvarande ett externt lån underkänns av den omvända ventilen, medan det externa lånet endast kan ogiltigförklaras med skatteflyktslagen. Risken finns då att utgången blir som Kommunmålet och Industrivärdemålen. Intressegemenskapen särbehandlas negativt genom de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna eftersom det inte finns en garanti att liknande externa lån beskattas likformigt. Det ger också incitament för intressegemenskaper att undvika de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna genom ett liknande upplägg som Kommuninvestfallet.¹⁷³

¹⁷¹ Prop. 2008/09:65, s.48; Prop. 2012/13:1, s.240; Prop. 2017/18:245, s.191.

¹⁷² Prop. 2017/18:245, s.191.

¹⁷³ Observera att 24 kap. 20 § IL förhindrar back-to-back lån.

4.3 Legalitetsprincipen

I Sverige får skatt endast tas ut om det följer av lag enligt 2 kap. 10 § 2 st. Regeringsformen (1974:152) (nedan RF). Bestämmelsen uttrycker principen *nullum tributum sine lege*.¹⁷⁴ I legalitetsprincipen ingår föreskriftskravet, bestämdhetskravet, analogiförbudet samt retroaktivitetsförbudet.¹⁷⁵ Föreskriftskravet är vad som uttrycks i 2 kap. 10 § 2 st. RF. HFD följer lagtextens ordalydelse i hög bemärkelse, oavsett om det är till skattebetalares fördel eller nackdel. Det ligger hand i hand med föreskriftskravet.¹⁷⁶ Föreskriftskravet bidrar således till förutsebarhet.¹⁷⁷

Legalitetsprincipen är avsedd att fungera som en rättssäkerhetsgaranti så skattebetalare vet när de blir beskattade. Skattebetalare vet om de blir beskattade när lagstiftningen är begriplig, tydlig och precis. Dessa beståndsdelar utgör en del av bestämdhetskravet.¹⁷⁸ Bestämdhetskravet är dock inte en del av den lagstadgade legalitetsprincipen och används inte av lagstiftaren eller domstol.¹⁷⁹ Det syns tydligt i de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna att bestämdhetskravet inte har tagits hänsyn till. Om principen vore lagstadgad hade varken vag lagstiftning eller subjektiva rekvisit använts.

4.3.1 Vag lagstiftning

Det kan vara lockande att införa vag lagstiftning för vaghet ger ett stort utrymme för uppfattningar samt godtycke.¹⁸⁰ Konsekvensen blir att när lagstiftningen är vag är det inte intellektuellt möjligt att på förhand ge ett

¹⁷⁴ Hultqvist, Anders, *Hur vag får en skattelag va*, 2015, tillgänglig här: https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/hur-vag-far-en-skattelag-vapdf_633211.html/BINARY/Hur%20vag%20fär%20en%20skattelag%20va.pdf, hämtad: 2020-03-31, (citeras Hultqvist 2015), s.9.

¹⁷⁵ Tjernberg 2018, s.23.

¹⁷⁶ Tjernberg 2018, s.21.

¹⁷⁷ Tjernberg 2018, s.26.

¹⁷⁸ Lodin m.fl. d2 2019, s.645.

¹⁷⁹ Tjernberg 2018, s.24-26.

¹⁸⁰ Hultqvist 2015, s.3.

säkert besked.¹⁸¹ Att få ett osäkert besked är en kostnad och risk som företag måste ta hänsyn till vid finansieringsval, vid yrkande av ränteavdrag och vid en eventuell skatteprocess mot SKV. Det medför även större kostnader för såväl SKV som domstolarna att utreda och bedöma ränteavdragsrätten.

Det finns olika grader av obestämdhet i lagtext, där den mest ogynnsamma obestämdheten består av oklara eller intetsägande rekvisit som finns bland annat i de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna. Vid en första anblick ger reglerna intrycket av att betyda något medan de i praktiken är omöjliga eller mycket svåra att tyda. Rättstillämparen behöver då avgöra innehållet i lagen.¹⁸² Obestämdhet finns i rekvisitet väsentlig skatteförmån och i vad som är affärsmässigt motiverat. Obestämdheten gör att rekvisiten inte kan förutses, förklaras, systematiseras eller göras begripliga.¹⁸³ Från undersökningen av gällande rätt framkommer att tillämpningen och tolkningen av uteslutande eller så gott som uteslutande samt väsentlig skatteförmån inte gick att fastställa med säkerhet. Det beror enligt min uppfattning på att rekvisiten är obestämda och därmed vaga.

Konsekvensen av vaga ordalydelser är att tolkningsproblem skjuts till att tyda förarbeten och praxis.¹⁸⁴ Lagstiftaren har endast förklarat reglernas rekvisit i förarbetena till viss mån eftersom reserveringar görs så reglerna ska kunna anpassas efter eventuella luckor.¹⁸⁵ Precis som i 2013 års förarbeten ger 2019 års förarbeten definitioner utan att fullständigt förklara rekvisitets innebörd. 2019 års förarbeten hänvisar dessutom tillbaka till 2013 års förarbeten. Att förarbeten med en stark ställning inom skatterättslig tolkning hjälper till att tolka vag lagstiftning är som utgångspunkt bra. Det vore dock att föredra om lagtexten hade varit tillräckligt klar från ett legalitetsperspektiv. Genom reserveringar i förarbeten saknas fullständig vägledning om rekvisitets

¹⁸¹ Hultqvist 2015, s.7.

¹⁸² Hultqvist 2015, s.16.

¹⁸³ Hultqvist 2015, s.17.

¹⁸⁴ Tjernberg 2018, s.27.

¹⁸⁵ Bejting och Eriksson 2013, s.95.

tillämpning och tolkning. Besvarandet av tillämpnings- och tolkningsfrågor skjuts därmed över till praxis.

4.3.2 Subjektiva rekvisit och bedömningar

En annan del av problematiken i de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna är att reglerna baseras på subjektivitet. I förarbetena behandlas fördelar respektive nackdelar med subjektiva och objektiva regler. Objektiva regler är mer förutsebara, men skulle oönskat inkludera alla interna skulder. En subjektiv regel tar däremot hänsyn till de specifika omständigheterna för skuldförhållandet.¹⁸⁶ Bedömningar av subjektiva rekvisit riskerar dock i högre grad att leda till beslut och domar som upplevs som godtyckliga. Det kan leda till att förtroendet för det svenska systemet i stort minskas.¹⁸⁷ Subjektiva rekvisit ger vidare SKV ett betydande mått av skönsmässighet vid bedömningen.¹⁸⁸

Bedömningen av ventilen blir alltid subjektiv då det är företagens bakomliggande motiv som ska undersökas. Det går att objektivt bedöma om skuldförhållandet ger upphov till en skatteförmån.¹⁸⁹ Den subjektiva bedömningen av den omvända ventilen är i linje med bestämmelsens syfte att endast omfatta skattemässiga skuldförhållande. Om ett skattemässigt skuldförhållande ska konstateras måste företagets subjektiva skäl bedömas. Det går att objektivt utröna om en skatteförmån finns, men eftersom väsentligheten i skatteförmånen ska vara en egenskap blir bedömningen ändå subjektiv.

De subjektiva delarna av den omvända ventilen gör bestämmelsen svårtolkad och svårtillämplig.¹⁹⁰ De föregående ränteavdragsbegränsningsreglerna har

¹⁸⁶ Prop. 2017/18:245, s.175.

¹⁸⁷ Fall och Hellenius 2017.

¹⁸⁸ Swedish Private Equity & Venture Capital Association, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, 2017-09-26, s.6.

¹⁸⁹ Deij 2 2019, s.659.

¹⁹⁰ Melz, Nilsson och Norman 2018, s.493.

kritiserats eftersom de ansågs omfatta fler situationer än nödvändigt med hänsyn till syftet med reglerna.¹⁹¹ Jag anser att subjektivitet är en bidragande faktor till att fler skuldförhållanden än nödvändigt kommer omfattas av bestämmelserna. Rättstillämparen får en svårare uppgift att avgöra om en subjektiv bestämmelse är tillämplig eftersom subjektivitet består av värderingsfrågor. En objektiv regel bör vara lättare att tillämpa och förutse, men skulle få samma effekt då fler skuldförhållanden än nödvändigt skulle omfattas. Det går att konstatera att den omvända ventilen är beroende av två subjektiva bedömningar som baseras på de enskilda omständigheterna i varje skuldförhållande.

4.3.3 Kringgåendelagstiftning

Syftet med de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna är att motverka skatteplanering utan att stoppa eller hindra affärsmässigt motiverade transaktioner.¹⁹² I förarbetena till 2019 års regler lyftes tydligt att syftet med lagen är att endast förhindra rena missbruksfall och stoppa aggressiv skatteplanering.¹⁹³

En öppen formulerad lagtext används när syftet med lagtexten är att motverka aggressiv skatteplanering med konsekvensen att tillämplighetsfrågor väcks. Domstolen måste fylla lagtexten med innehåll och i svåra fall skapa lag. Det ger domstolen ett ansenligt inflytande över gällande rätt.¹⁹⁴ I svensk skatterätt är lagstiftning som ger betydande tolkningsutrymme för den dömande instansen kontroversiell eftersom det leder till minskad förutsebarhet.¹⁹⁵ Förutsebarheten har fått ge vika, men i gengäld finns möjligheter att göra avvägningar i det enskilda fallet. Det innebär även att domstolarna kan anpassa tillämpningen bättre till de grundläggande värderingarna i lagen.¹⁹⁶

¹⁹¹ Andersson, Stefan och Melbi, Ingrid, *Ränteavdragsbegränsningsreglerna och skatteverkets ställningstagande*, Skattenytt 2013 s.526, s.527.

¹⁹² Bejting och Eriksson 2013, s.95.

¹⁹³ Prop. 2017/18:245, s.194-195.

¹⁹⁴ Hilling och Hilling 2016, s.55-57.

¹⁹⁵ Hilling och Hilling 2016, s.50.

¹⁹⁶ Hilling och Hilling 2016, s.58.

De bakomliggande värderingarna i de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna är att oönskad skatteplanering ska stoppas och att den svenska skattebasen ska skyddas. Värderingarna är inga mätbara eller objektiva fenomen som underlättar bedömningen eller ökar förutsebarheten.

Om syftet med de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna är att motverka aggressiv skatteplanering kommer ordalydelsen till viss mån behöva vara obestämd och därmed anpassningsbar. Om bestämmelsen är för bestämd finns det en risk att ett skattemässigt skuldförhållande faller utanför lagens tillämpningsområde. Förarbetena kan och bör vara mer detaljerande för hur bestämmelsen ska tillämpas eftersom då kan förutsebarheten öka. Förarbetena bör dock inte heller vara för specifika eftersom det återigen finns en risk att oförutsedda oönskade skattemässiga skuldförhållanden inte kan omfattas. Konsekvensen av kringgåendelagstiftning blir att domstolens roll samt utrymme att tolka och tillämpa bestämmelsen blir extensiv.

4.3.4 Slutsats

Legalitetsprincipen är betydelsefull för skatterätten och ställs på sin spets vid tillämpning av de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna. Den omvända ventils vaghet och subjektivitet kan förklaras samt motiveras med beaktande till reglernas karaktär av kringgåendelagstiftning. Vaghet och subjektivitet finns både i rekvisiten uteslutande eller så gott som uteslutande och väsentlig skatteförmån. Dessa två rekvisits betydelse är avgörande för om den omvända ventilen är tillämplig. Rättstillämparen får ett betydelsefullt utrymme att tillämpa samt tolka rekvisiten när ordalydelsen och förarbetena inte ger tillräcklig vägledning för de vaga och subjektiva reglerna. Följderna av kringgåendelagstiftningen blir därmed en bristande förutsebarhet samt större kostnader för alla involverade parter att tolka och tillämpa den omvända ventilen.

Kringgåendelagstiftningens beståndsdelar gör att bestämdhetskravet inte uppfylls. Föreskriftskravet åsidosätts även när domstolen i svåra fall måste skapa lag. Vad som borde prioriteras i valet mellan legalitetsprincipen och önskan att stoppa oönskade skattemässiga skuldförhållanden är svårt att besvara. Enligt min uppfattning beror svaret på om syftet med den omvända ventilen kommer kunna uppfyllas, annars är inte kringgåendelagstiftningen proportionerlig. Det innebär att den omvända ventilen måste kunna stoppa aggressiv skatteplanering och omfatta rena missbruksfall. Det finns ingen anledning att behålla svårtolkad samt svårtillämplig lagtext om bestämmelsen inte kan omfatta vad den ämnar motverka. Om den omvända ventilen kommer kunna omfatta alla oönskade skattemässiga skuldförhållanden beror på bestämmelsens faktiska tillämpning. Domstolarnas utrymme att tillämpa och tolka bestämmelsen är extensivt. Det bör således öka sannolikheten för att domstolen i varje fall kan bedöma att ett önskat skattemässigt skuldförhållande inryms i den omvända ventilen.

4.4 In dubio contra fiscum

Principen *in dubio contra fiscum* kommer från latin och betyder hellre fria än fälla. Principen som inte är lagstadgad skulle kunna användas när skattelag är otydlig genom att lagen ska tolkas till skattebetalarens fördel. I de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna skulle principen kunna tillämpas när det föreligger oklarheter om en ränteutgift förekommer genom att domstolen ska döma till den skattebetalandes fördel.¹⁹⁷

In dubio contra fiscum skulle kunna tillämpas om flera tolkningsalternativ av skattelag förekommer, kanske eftersom regeln inte är tillräckligt bestämd.¹⁹⁸ Möjliga tolkningsalternativ måste rymmas inom ordalydelsen och det ska vara oklart vilket tolkningsalternativ som har företräde.¹⁹⁹ Den mest

¹⁹⁷ Tjernberg 2018, s.30-31.

¹⁹⁸ Tjernberg 2018, s.32-33.

¹⁹⁹ Tjernberg 2018, s.39.

fördelaktiga tolkningen för skattebetalaren skulle tillämpas för skattebetalaren inte ska bli överraskad eller stoppa ekonomiskt effektiva handlingar på grund av tvetydiga regler. Principen är positiv ur ett rättssäkerhetsperspektiv.²⁰⁰ Att båda tolkningsalternativen är inom ramen för ordalydelsen betyder att föreskriftskravet i legalitetsprincipen inte har åsidosatts. Genom att två tolkningsalternativ kan uppstå innebär däremot att bestämdhetskravet inte är uppfyllt.

Principen avgör vem som bär risken vid mångtydig lagstiftning. Det är staten som får bära risken samt kostnaden. Skattesystemet är svårt, komplicerat och leder till betydande rättssäkerhetsproblem när det är omöjligt att förutse resultatet av en domstolsprövning. Skattemål handlar om stora summor pengar med betydande konsekvenser för såväl företag som samhället om rättsläget har analyserats felaktigt.²⁰¹ Statens starka ställning i förhållande till enskilda gör att rättssäkerheten blir allt viktigare.²⁰² Staten har valt att den omvända ventilen ska vara mångtydig, men med syftet att omfatta oförutsedd oönskad skatteplanering. Ordalydelsens tvetydighet är nödvändig eftersom bestämmelsen behöver kunna anpassas efter omständigheterna i varje skuldförhållande.

Det finns en risk att skattebetalarna skulle kunna utnyttja principen vid oklara gränsfall och luckor i lagstiftningen.²⁰³ Den omvända ventilen kommer leda till gränsfall med företag och SKV på varsin sida eftersom tillämpligheten är en fall till fall-bedömning. Det finns vidare incitament att testa gränserna för tillämpligheten av den omvända ventilen, både för företag och SKV. Domstolen måste i svåra fall skapa innehåll till den omvända ventilen och vid tolkningsalternativ välja vad som har företräde. Om båda tolkningar är inryms i ordalydelsen är det rimligt att staten får bära risken, oavsett om luckor i lagen kommer att utnyttjas. Om lagstiftaren inte är nöjd med domstolens tillämpning av lagen kan de införa ny lagstiftning. I gällande rätt blir

²⁰⁰ Tjernberg 2018, s.34-35.

²⁰¹ Virin 2011, s.791.

²⁰² Lodin m.fl. d2 2019, s.619.

²⁰³ Tjernberg 2018, s.36.

bevisbördan avgörande för vem som bär risken för oklar lagstiftning. Det är företag som ska göra sannolikt att ränteavdragsrätt föreligger.

4.5 Analys

4.5.1 Sammanvägning av perspektiven

Det har konstaterats föreligga både fördelar och nackdelar i de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna. Perspektiven ger stöd åt den omvända ventilens utformning samt stämmer väl överens med bestämmelsens syfte. De konstaterade nackdelarna i den omvända ventilen ifrågasätter regelns faktiska tillämpning. De faktiska tillämpningssvårigheterna beror på bestämmelsens karaktär av kringgåendelagstiftning och de ändamål som ska uppfyllas.

Den kvantifierande betydelsen skapar faktiska tillämpningsproblem, men motiveras av lagstiftarens vilja att endast stoppa tillräckligt skattemässiga skuldförhållanden. Dessutom tillåts affärsmässiga skuldförhållanden, vilket är bättre än alternativet att stoppa alla interna skuldförhållanden. Det går att ifrågasätta om neutralitetsprincipen är proportionerlig eftersom beskattningsskillnader mellan finansieringsformer alltid kommer finnas, särskilt vid internationella strukturer. Jag anser dock att neutralitetsprincipen är eftersträvansvärd. Skattesystemet kan inte bli helt neutralt, men däremot mer neutralare. Vidare kommer företag som inte kan låna koncerninternt missgynnas för mycket i jämförelse med intressegemenskaper om neutralitetsprincipen inte eftersträvas. De riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna gör det mindre attraktivt att ingå koncerninterna lån.

Legalitetsprincipen följs inte vid utformningen av den omvända ventilen. Det uppstår problem att uppfylla bestämdhetskravet i utformningen och föreskriftskravet i praktiken. Om den omvända ventilen väger upp för de konstaterade bristerna går inte att besvara utan en genomgång av framtida praxis. Vaghet och subjektivitet är till viss mån positivt för det lämnar

utrymme för domstolen att anpassa lagen efter det aktuella skuldförhållandet och de bakomliggande värderingarna. Det ger även företaget ett större utrymme att motivera att skuldförhållandet inte är skattemässigt.

Att avgöra om fördelarna eller nackdelarna väger tyngre är i nuläget svårt att säga. Det eftersom svaret på frågan dels beror på hur väl den omvända ventilen kommer kunna omfatta alla oönskade skattemässiga skuldförhållanden, dels beror på en helhetsbedömning av samtliga fördelar respektive nackdelar där svaret är beroende på vem som frågas.

4.5.2 Tillämpning av *in dubio contra fiscum*

In dubio contra fiscum skulle väga upp för flera konstaterade nackdelar i de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna och den omvända ventilen, framförallt då staten får bära risken och kostnaden vid tvetydig lagstiftning. Det uppstår vissa konsekvenser vid tillämpningen av *in dubio contra fiscum* som behöver beaktas, vilket illustreras i följande exempel.

Uteslutande eller så gott som uteslutande är måttet för om en tillräckligt hög andel skatteskäl föreligger. Eftersom *eller* används i rekvisitet tillåter ordalydelsen att det inte behöver finnas uteslutande med skatteskäl för att den omvända ventilen ska bli tillämplig. Endast de skuldförhållanden som är 100 % betingade av skatteskäl kan dock med säkerhet omfattas av den omvända ventilen. Om ett skuldförhållande inte är uteslutande skattemässigt betingat måste skuldförhållandet falla inom ramen för *så gott som uteslutande*. Tillämpligheten av så gott som uteslutande blir alltid en bedömningsfråga av skuldförhållandets skäl.

Det räcker med en *liten andel övriga skäl* för att den omvända ventilen inte ska bli tillämplig. Uttrycket en liten andel övriga skäl ger upphov till flera tillämpningsfrågor, både kvantitativa och kvalitativa. En liten andel är ett kvantitativt mått som innebär att andelen antingen kan stå i proportion till de

skattemässiga skälen eller avse ett visst antal övriga skäl. Om in dubio contra fiscum ska tillämpas bör ett visst antal övriga skäl vara till den skattebetalarens fördel. Antalet övriga skäl som behövs borde bli ett tämligen lågt antal. En liten andel övriga skäl refererar även till en kvalitativ bedömning av de övriga skälen. Den kvalitativa bedömningen består av en icke-kvantifierande värdering av styrkan i skälen. Om det föreligger tvetydigheter om styrkan i de övriga skälen är tillräckliga för att den omvända ventilen inte ska bli tillämplig, bekräftar in dubio contra fiscum att bestämmelsen är otillämplig.

In dubio contra fiscum skulle åtnjuta en stor betydelse i den omvända ventilen på grund av bestämmelsens tvetydigheter, både i en kvantitativ respektive kvalitativ bedömning av en liten andel övriga skäl. Förmånen som in dubio contra fiscum genererar för intressegemenskaper ger betydande incitament att företa skatteeffektiva skuldförhållanden och säkra upp med ett fåtal övriga skäl.

Om in dubio contra fiscum tillämpas riskerar syftet med de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna att motverka aggressiv skatteplanering åsidosättas. Karaktären av kringgåendelagstiftning blir förbisedd. Staten får bära risken och kostnaden för mångtydig lagstiftning, vilket blir en tung börda. Det är enligt min mening mindre eftersträvansvärt att tillämpa in dubio contra fiscum för lagstiftning vars funktion är att omfatta oförutsebara oönskade skuldförhållanden. Staten bör inte bära risken att aggressiv skatteplanering och nästan helt skattemässiga skuldförhållanden inte kan omfattas av den omvända ventilen.

4.6 Sammanfattande slutsatser

Kringgåendelagstiftning bestående av vaghet och subjektivitet medför automatiskt tolknings- och tillämpningsfrågor. Det i sin tur leder till en större risk att två tolkningsalternativ ryms inom lagens ordalydelse. Vid de tillfällen

måste rättstillämparen välja vad som får företräde. In dubio contra fiscum borde i varje fall övervägas vid en mångtydig lagstiftning.

Komplexiteten i den omvända ventilen beror på de ändamål som bestämmelsen ska förverkliga. Den omvända ventilen ska bland annat stoppa skattemässiga skuldförhållanden utan att hämma affärsmässiga skuldförhållanden samt jämna ut beskattningsskillnader mellan eget kapital respektive lånat kapital. Ändamålen är eftersträvansvärda och berättigade eftersom de avser att skydda den svenska skattebasen, stoppa oönskad skatteplanering och minska konkurrensskillnaderna mellan intressegemenskaper och ”ensamma” företag. Ordalydelsen blir intetsägande och svårtolkad samt bedömningarna för komplexa för att kunna ha potential att hantera och förverkliga ändamålen. Jag anser därför att tolkningen och tillämpningen av den omvända ventilen behöver nu konkretiseras genom praxis. Det blir framförallt HFDs ansvar.

5 Avslutande reflektioner

5.1 Inledning

Två rekvisit är av särskild relevans för den omvända ventilens tillämplighet, *uteslutande eller så gott som uteslutande* för att intressegemenskapen ska få en *väsentlig skatteförmån*. Självfallet ska en intressegemenskap föreligga, vem som har rätt till inkomsten ska avgöras samt att en av de tre alternativa grunderna ska uppfyllas. De riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna förutsätter att flera lager av bedömningar ska infrias om ränteavdragsrätt ska föreligga. Lager på lager-bedömningarna är omfattande att bevisa och komplicerade att döma.

2019 års regler är den version av de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna som är enklast ur ett lagtekniskt perspektiv eftersom bestämmelsen inkluderat undantag är stadgad i endast en paragraf. I föregående ventiler skulle huvudsakligen affärsmässiga respektive skattemässiga skäl förekomma, medan i gällande rätt ska uteslutande eller så gott som uteslutande skatteskal föreligga. Denna skillnad i ordalydelsen gör att gällande rätt inte tillåter att fler skuldförhållanden omfattas än föregående ventiler. Förändringarna i de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna bör till och med resultera i en märkbar minskning av antalet skuldförhållande som stoppas av bestämmelserna. Lagstiftaren avskaffade dessutom 2013 års ventil med motiveringen att ventilen omfattade fler skuldförhållanden än nödvändigt.

Utgångspunkten för den omvända ventilen bör vara att den endast ska tillämpas undantagsvis, det vill säga för endast vid rena missbruksfall. Ordalydelsen av, syftet med samt förändringarna i den omvända ventilen ger enligt min uppfattning stöd för denna utgångspunkt.

5.2 Uteslutande eller så gott som uteslutande

En liten andel övriga skäl räcker för att skuldförhållandet ska vara tillåtet. Frasen en liten andel övriga skäl består av otydligheter. Det är inte fastställt vad en liten andel är eller vilka skäl som kan utgöra ett övrigt skäl. Om ett skuldförhållande består exempelvis av politiska och skattemässiga skäl, är det inte klarlagt om politiska skäl är tillräckligt för att den omvända ventilen inte ska bli tillämplig. Jag anser inte att det framgår uttryckligen att affärsmässiga skäl måste finnas. Affärsmässiga skäl inkluderas såklart i övriga skäl och borde värderas tungt gentemot skattemässiga skäl. Dock kan syftet med de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna att endast tillåta affärsmässiga skuldförhållande indikera att affärsmässiga skäl måste föreligga.

Skuldförhållanden som är fullständigt motiverade av skatteskal är otillåtna. Antalet skuldförhållanden som är fullständigt skattedrivna bör vara tämligen lågt eftersom det finns oftast andra övriga skäl i ett skuldförhållande. Om ett övrigt skäl har gjorts sannolikt av företaget blir den omvända ventilens tillämplighet alltid en bedömningsfråga. Det utgör en svår, subjektiv samt skönsmässig värdering. Otydligheterna i mängden respektive styrkan av de skattemässiga skälen som behövs leder till en gråzon när ett skuldförhållande är tillåtet eller otillåtet. Oklarheterna är en konsekvens av att lagstiftaren vill stoppa skattemässiga skuldförhållanden, men tillåta affärsmässiga skuldförhållanden. Kritiken angående rekvisitens tillämpning är befogad, men en objektiv regel som omfattar ännu fler skuldförhållanden skulle inte göra företagen mer förtjusta.

Omständigheter som nämns i förarbetena är endast behjälpliga till viss mån. Det eftersom omständigheterna identifierar typexempel för vad som är skattemässigt eller affärsmässigt, men förarbetena förklarar inte hur omständigheterna förhåller sig till eller ska värderas mot varandra. Hur skatteskalen i skuldförhållandet ska balanseras mot resterande skäl samt

vilken styrka varje skäl ska uppskattas till är den svåraste samt utslagsgivande bedömningen för bestämmelsens tillämplighet. Hur bedömningen går till är dessutom mycket svårt för domstolen att sätta ord på. Det går dock att konstatera att bedömningen i den omvända ventilen är subjektiv eftersom den baseras på företagens bakomliggande skäl.

HFD använde i 2020 års rättsfall en presumtion för att undersöka om uteslutande eller så gott som uteslutande var uppfyllt. Det finns inte presumtioner för alla interna skuldförhållanden som måste bedömas av den omvända ventilen. Presumtionen måste dessutom härledas från en rättskälla med högt rättskällevärde. Skattelag ska tolkas efter en undersökning av rättskällorna i hierarkisk ordning. Det innebär att presumtionen hämtas förslagsvis från förarbeten eller praxis. Ordalydelsen kan inte innehålla presumtioner eftersom lagtexten skulle bli för komplicerad samt otymplig. Doktrin har inte ett tillräckligt starkt rättskällevärde. Hur uteslutande eller så gott som uteslutande ska tillämpas för de skuldförhållanden som presumtionen inte gäller för framgår inte av 2020 års rättsfall.

Om presumtionen är att skuldförhållandet är affärsmässigt måste flera och starka skattemässiga skäl fordras om presumtionen ska kunna brytas med hänsyn till den omvända ventilens ordalydelse och tvärtom. I 2020 års rättsfall fastslås att utnyttjande av underskott och kapitalisering av ränta inte räckte för presumtionen om att skuldförhållandet var affärsmässigt skulle brytas. I skuldförhållandet fanns även andra affärsmässiga skäl. Det framgick inte av 2020 års rättsfall om HFD ansåg att alla affärsmässiga omständigheter var behövliga. Jag menar att det i sig begränsar 2020 års rättsfalls generella prejudikatvärde.

Förarbetena belyser att alla relevanta omständigheter i skuldförhållandet ska undersökas. Min uppfattning är att vid gränsfall måste bedömningen av samtliga omständigheter vara ännu mer noggrann och omfattande. Det eftersom den omvända ventilens syfte är att endast omfatta tillräckligt skattemässiga skuldförhållanden. Vidare krävs det endast en liten andel

övriga skäl i ett skuldförhållandet för att den omvända ventilen inte ska tillämpas. Det innebär att det inte behöver föreligga särskilt stora skillnader i omständigheterna mellan ett otillåtet och tillåtet skuldförhållande. Att ett fåtal skillnader i omständigheter kan få betydelse för den omvända ventilens tillämplighet ökar risken att bestämmelsen tillämpas olika för liknande skuldförhållanden.

5.3 Väsentlig skatteförmån

Det andra rekvisitet i den omvända ventilen är att en väsentlig skatteförmån ska vara skälet för skuldförhållandet. I förarbeten stadgas att en väsentlig skatteförmån inte är ett mindre belopp. Lånebelopp, skattesats och slutresultat i olika kombinationer kan skapa varierande resultat. Skatteeffekter som inte ökar skuldbelastningen, men minskar skattebördan i intressegemenskapen utgör alltid en väsentlig skatteförmån. Det sker när företagets beskattningsbara intäkter minskar i Sverige på grund av ett skuldförhållanden som inte baseras på genuina premisser. Om ett finansieringsbehov saknas indikerar det i min mening på att skuldförhållandet inte är genuint.

En skatteförmån är i grund och botten en skatteeffekt. Skatteeffekter uppstår alltid när två skattesystem är involverade eftersom beskattning är en nationell angelägenhet. Företag kan inte påverka att en skatteeffekt uppstår. Intressegemenskaper kan däremot välja att etablera en långivare i länder med förmånligare skattevillkor. En utländsk nollbeskattning av ränteintäkten är såklart en väsentlig skatteförmån. Om den utländska beskattningen däremot är jämförlig med svensk beskattning föreligger mindre sannolikhet att en väsentlig skatteförmån kan konstateras. Var en väsentlig skatteförmån uppstår mellan ingen beskattning alls till samma nivå som svensk beskattning fastställs inte vid en efterforskning i lagtext, förarbeten eller praxis.

En större skatteförmån gör det mer enkelt att bevisa att skuldförhållandet är uteslutande eller så gott som uteslutande på grund av skatteförmånen. Om

skatteförmånen är mycket stor ökar företagets skattemässiga incitament att företa skuldförhållandet och det bör vara enklare att konstatera att ett rent missbruksfall föreligger. Det eftersom företaget väljer att utnyttja beskattningsskillnader i skattesystem till dess gräns.

En faktor som bör kunna ge vägledning för tillämpningen av väsentlig skatteförmån är finansieringsbehovet. Om ett finansieringsbehov föreligger är lånet med större sannolikhet inte uteslutande eller så gott som uteslutande för att erhålla en skatteförmån. Finansieringsbehov kan vara mer eller mindre lämpliga, som exempel är finansieringsbehov för interna dispositioner mindre passande med hänsyn till prejudicerande praxis och förarbeten. Om ett reellt finansieringsbehov ska kunna avgöras behöver en undersökning av användningen och syftet med skuldförhållandet företas. Bedömning om finansieringsbehov finns kan anses redan ingå i helhetsbedömningen av skälen för skuldförhållandet. Finansieringsbehovet utgör enligt mig en stor del till varför ett skuldförhållande har uppstått, det vill säga ett skäl för skuldförhållandet. Vidare syns det i praxis att hänsyn har tagits till lånets användningsområdet, användningen indikerar ett finansieringsbehov. Att använda finansieringsbehov som en del av bedömningen är inte särskilt stadgat i förarbeten, men har nämnts i doktrin såväl som av SKV, SRN och justitieråd Gäverth.

5.4 Syftet med den omvända ventilen

Det är inte fastställt vilken betydelse aggressiv skatteplanering samt ren missbrukskaraktär kan få vid bedömningen av den omvända ventilen. Om det föreligger tolkningssvårigheter som lagtext eller förarbeten inte ger svar på, kan syftet tas hänsyn till i linje med skatterättslig lagtolkning. Aggressiv skatteplanering eller ren missbrukskaraktär ska dock inte ses som ett rekvisit och kan endast få en betydelse när lagtext, förarbeten samt praxis inte ger klarhet i en tolkningsfråga. I 2020 års rättsfall stadgade HFD att den omvända ventilens syfte var att förhindra aggressiv skatteplanering. SRN fastställde att

skuldförhållandet i 2020 års rättsfall inte var en sådan ren missbrukssituation som avsågs i förarbetena. Stadgandena stödjer inte att aggressiv skatteplanering eller ren missbrukssituation alltid är en del av bedömningen, men däremot att den omvända ventilen präglas av dessa fenomen.

Vid den faktiska bedömningen av skuldförhållanden kan kännetecken för aggressiv skatteplanering användas för att avgöra om den omvända ventilen är tillämplig. Om skuldförhållandet är exempelvis resultatet av en teknisk avancerad skatteplanering är sannolikheten större att det föreligger en hög andel skattemässiga skäl bakom skuldförhållandet. Det eftersom de flesta företag inte har förutsättningarna att planera samt genomföra upplägget. Aggressiv skatteplanering är inte allmänt förekommande och kostar pengar, vilket ytterligare stödjer att skuldförhållandet kan omfattas av den omvända ventilen. Genom att inkorporera aggressiv skatteplanering i den omvända ventilen kan förutsebarheten öka eftersom fler objektiva utgångspunkter kan användas.

5.5 Rättstillämparens betydelsefulla roll

Vid undersökningen av de utvalda perspektiven kom jag fram till att rättstillämparen får en betydelsefullt utrymme att tolka och tillämpa den omvända ventilen. Det betydelsefulla utrymmet är en konsekvens av utformningen av samt ändamålen i den omvända ventilen. HFD, som prejudicerande instans, får en särskilt viktig roll att tolka och tillämpa den omvända ventilen. HFD behöver enligt min uppfattning ge vägledning för vilket tillvägagångsätt som ska användas när tillämpligheten av den omvända ventilen ska bedömas, hur en liten andel övriga skäl ska tolkas samt när en väsentlig skatteförmån föreligger. HFDs betydelsefulla roll, avseende i den omvända ventilen, består i att konkretisera bedömningarna så företag, SKV samt underrätter ska kunna följa respektive bedöma den omvända ventilen.

Hur rättstillämparen ska gå tillväga vid tolkningen och tillämpningen av den omvända ventilen är nästa fråga. Tolkning av skattelag ska ske med utgångspunkt i ordalydelsen. Alla rättskällor ska tillämpas efter ordalydelsen. Ordalydelsen i den omvända ventilen ger inte vidare vägledning för hur rekvisiten ska tillämpas i verkligheten. Det finns inte heller en fullständig förklaring i förarbetena. Det föreligger vidare en brist på prejudicerande praxis, vilket är mindre klandervärt eftersom reglerna trädde ikraft 2019. Min uppfattning är således att de tre mest auktoritära rättskällorna för skatterättslig lagtolkning saknar vägledning avseende hur den omvända ventilen ska tillämpas. Det beror i viss mån på att den omvända ventilens tillämplighet är beroende av de enskilda skälen i varje skuldförhållande, det går inte då att fullständigt förklara hur bedömningen ska ske. Oavsett blir utrymmet att tillämpa och tolka den omvända ventilen för rättstillämparen större än önskvärt. Det får till följd att förutsebarhet samt rättssäkerhet minskar och förekomsten av godtyckliga beslut ökar.

Att HFD tolkar tvetydig skattelag som leder till rättsfall med ett självständigt rättskällevärde är inte ett problem. Det är HFDs roll som prejudicerande instans. Däremot är det problematiskt att ordalydelsen och förarbeten inte hjälper underrätter och SKV att i tillräcklig utsträckning tillämpa bestämmelsen. Alla skuldförhållanden kan inte och ska inte prövas av HFD. Innan prejudicerande praxis tillämplig för företagets skuldförhållande finns uppstår dessutom incitament att testa gränserna i den omvända ventilen, både från företagets och SKVs sida. Det kommer leda till att svåra tillämpningsfrågor uppstår där domstolen kommer behöva skapa lag som fyller ut den omvända ventilen. Dessa tillämpningsfrågor måste hänskjutas till den prejudicerande instansen, nämligen HFD, för bedömning.

En ytterligare konsekvens av att den omvända ventilen bedömer de enskilda omständigheterna i varje skuldförhållande är att liknande skuldförhållanden riskeras bedömas olika. Risken är överhängande när bevisningen utgör en avgörande del om den omvända ventilen är tillämplig. Det krävs vidare enligt min uppfattning få övriga skäl för ett tillåtet skuldförhållande ska separeras

från ett otillåtet, vilket förstärker vikten av bedömningen av omständigheterna i skuldförhållandet. Det innebär att skillnaden i domstolarnas bedömning av två liknande skuldförhållanden kan bero på hur domstolen värderar styrkan i skälen. Jag anser återigen att det är därmed särskilt önskvärt att HFD klargör hur värderingen av skälen i skuldförhållandet ska företas, det eftersom då undviks att lika fall behandlas olika.

Den omvända ventilen är beroende av praxis. Det är av stor relevans att förhandsbesked kan lämnas eftersom ett klarare rättsläge snabbare ska uppstå. Att HFD ansåg att 2019 års regler var lämpliga för förhandsbesked är ett tecken på att de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna har fått utslaget som lagstiftaren åsyftade, nämligen att reglerna är insnävade samt enklare att tillämpa. Som tidigare diskuterat är det inte säkert att förhandsbesked alltid kan lämnas på grund av de speciella förutsättningarna som förelåg i 2020 års rättsfall.

5.6 Sammanfattande slutsatser

Flera remissinstanser ansåg att de riktade ränteavdragsbegränsningsreglerna skulle bli oförutsebara, svårtolkade och omöjliga att tillämpa med likabehandling. Dessutom antogs att SRN inte skulle kunna besvara alla frågor. Tillämpningen av den omvända ventilen bedömdes vidare kunna leda till godtyckliga och skönsmässiga beslut. Alla dessa risker har konstaterats existera i den nuvarande omvända ventilen. Riskerna är en följd av bestämmelsens intetsägande utformning. Företag, SKV och domstolar har dock inget annat alternativ än att anpassa sig, tolka och tillämpa den omvända ventilen efter bästa förmåga. Företag bör förbereda sig väl på att belysa alla relevanta omständigheter genom att redan vid finansieringsbehovet börja dokumentera det interna skuldförhållandets fullständiga uppkomst, syfte, användning, villkor och företagets finansieringsbehov.

Tillämpningen och tolkningen av den omvända ventilen är komplex och mångfacetterad. Den omvända ventilen bygger på en kvalitativ helhetsbedömning av skälen i skuldförhållandet som utmynnar i en fall till fall-bedömning. Det leder till att det är svårt att på förhand avgöra om den omvända ventilen är tillämplig. Det finns därmed inget enkelt eller självklart svar på frågan om när bestämmelsen är tillämplig eftersom svaret beror på. Följden blir att den omvända ventilen kräver tid och pengar av såväl företag som SKV och domstolarna att tolkas och tillämpas.

Utgångspunkten för bedömningen av den omvända ventilen är att den endast ska tillämpas i undantagsfall. Den omvända ventilens ordalydelse, syfte och roll bland resterande ränteavdragsbegränsningsregler ger stöd för denna utgångspunkt. Utgångspunkten skulle väga upp för flera av de konstaterade konsekvenserna i den omvända ventilen eftersom bedömningen blir enklare. Det förbättrar förutsebarhet och rättssäkerhet samt leder till att likabehandling kan öka. Jag anser att det borde synas tämligen klart när ett skuldförhållande utgör ett rent missbruksfall. Skuldförhållanden som omfattas av den omvända ventilen ska demonstrera att ett uppsåt fanns till att överutnyttja ränteavdragsrätten. Rättstillämparen måste därmed alltid ha i åtanke vid bedömningen av den omvända ventilen att de flesta skatteeffektiva skuldförhållanden är godtagbara. Samtidigt som företag inte kan förvänta sig att de mest skatteeffektiva skuldförhållandena kommer tillåtas.

Käll- och litteraturförteckning

Offentligt tryck

Finansdepartementet, Promemoria, *Nya skatteregler för företagssektorn*,
Fi2017/02752/S1, 2017

Finansdepartementet, Promemoria, *Ränteavdragsbegränsningsregler i syfte
att förhindra vissa fall av skatteplanering inom en intressegemenskap*,
Fi2008/4093, 2008

Lagrådsremiss, *Effektivare ränteavdragsbegränsningsregler*, 2012-06-21

Lagrådsremiss, *Ränteavdragsbegränsningar i syfte att förhindra viss
skatteplanering inom en intressegemenskap*, 2008-10-06

Prop. 1998/1999:15 *Omstruktureringar och beskattning*

Prop. 1999/2000:2 *Inkomstskattelagen*

Prop. 2008/09:65 *Sänkt bolagsskatt och vissa andra skatteåtgärder
för företag*

Prop. 2012/13:1 *Effektivare ränteavdragsbegränsningsregler*

Prop. 2017/18:245 *Nya skatteregler för företagssektorn*

SOU 2014:40 *Neutral bolagsskatt – för ökad effektivitet och
stabilitet*

Litteratur

Dahlberg, Mattias, *Internationell Beskattning*, 2012, Upplaga 3:1,
Studentlitteratur AB, Lund

Dahlberg, Mattias, *Internationell Beskattning*, 2020, Upplaga 5:1, Studentlitteratur AB, Lund

Hilling, Axel och Hilling, Maria, *Regleringsteknik i syfte att motverka aggressiv skatteplanering*, s.49-58, i Kristoffersson, Eleonor, Olsson, Stefan och Rendahl, Pernilla (Red.), *Festskrift till Björn Westberg*, 2016, Iustus Förlag AB, Uppsala

Lodin, Sven-Olof m.fl., *Inkomstskatt – en läro- och handbok i skatterätt del 1*, Upplaga 17, 2019, Studentlitteratur AB, Lund

Lodin, Sven-Olof m.fl., *Inkomstskatt – en läro- och handbok i skatterätt del 2*, Upplaga 17, 2019, Studentlitteratur AB, Lund

Tjernberg, Mats, *Skatterättslig tolkning*, 2018, Iustus Förlag AB, Uppsala

Artiklar

Andersson, Thomas, *Ränteavdragsbegränsningar i bolagssektorn, några erfarenheter två år senare*, Svensk Skattetidning 2011:4, s.356-366

Andersson, Thomas, *Något om förslagen utvidgning av ränteavdragsbegränsningsreglerna*, Svensk Skattetidning 2012:9 s.711-733

Andersson, Thomas och Carneborn, Christian, *HFD:s domar den 30 november 2011 avseende ränteavdragsbegränsningsreglerna – en kommentar*, Svensk Skattetidning 2012:1 s.54-72

Andersson, Thomas och Carneborn, Christian, *Något om ränteavdragsbegränsningarnas räckvidd och innebörd*, Svensk Skattetidning 2010:10 s.970-1001

Andersson, Stefan och Melbi, Ingrid, *Ränteavdragsbegränsningsreglerna och skatteverkets ställningstagande*, Skattenytt 2013 s.526-534

Bejting, Therése och Eriksson, Emelie, *Ställningstagande om ränteavdragsbegränsningsreglerna*, Svensk Skattetidning 2013:2 s.93-104

Deij, Coen, *Begreppet affärsmässigt motiverat i ventilen*, Skattenytt 2019 s.655-671

Deij, Coen, *Begreppet skatteförmån i undantagsregeln*, Skattenytt 2019 s.243-256

Fall, Johan och Hellenius Richard, *Promemorian Nya skatteregler för företagssektorn – en analys*, Svensk Skattetidning 2017:8

Hellenius, Richard, *De nya ränteavdragsbegränsningsreglerna*, Svensk Skattetidning 2009:2 s.161-172

Hultqvist, Anders, *Affärsmässigt motiverad*, Svensk Skattetidning 2012:2 s.122-141

Kovacs Kal, Miklos, *En säkerhetsventil utan säkerhet – en analys av rekvisitet ”affärsmässigt motiverat” i 24 kap. 10 e § IL*, Juridisk Publikation nr 2 2013 s.229-247

Melz, Peter, Nilsson, Peter och Norman, Erik, *Bolagsskattereformen 2019 – ränteavdragsbegränsningar*, Skattenytt 2018 s.471-501

Nilsson, Peter och Berkesten Hägglund, Camilla, *Högsta förvaltningsdomstolens avvisningspolicy*, Skattenytt 2019 s.271-285

Påhlsson, Robert, *Kvantifierande begrepp – ett återbesök*, Skattenytt 2018 s.160-176

Samuelson, Lars, *Regeringens slutliga förslag om effektivare ränteavdragsbegränsningar*, Skattenytt 2012 s.820-830

Virin, Niclas, *Nya direktiv till företagsskattekommittén*, Svensk Skattetidning 2011:9 s.787-801

Wenedikter, Christoffer, *Förändrade ränteavdragsregler i företagssektorn*, Svensk Skattetidning 2017:6 s.432-441

Zester, Anita, *Affärsmässiga skäl – vad är innebörden?*, Skattenytt 2009:5 s.261-268

Övrigt

Remissyttranden

Eskilstuna kommun, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, 2017-09-20

Finansbolagen, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, dnr 29/3, 2017-09-26

Föreningen Auktoriserade Revisorer, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, 2017-09-26

Kammarrätten i Göteborg, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, dnr 226/17, 2017-09-21

Kiruna kommun, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, dnr 17-819, 2017-09-08

Näringslivets Skattedelegation, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, 2017-09-21

Skatteverket, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, dnr 202-267330-17/112, 2017-09-25

Stockholms stad, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, PM 2017:181 RI dnr 110-1081/2017, 2017-09-26

Swedish Private Equity & Venture Capital Association, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, 2017-09-26

Swedish Private Equity & Venture Capital Association, *Remissyttrande till Företagsskattekommitténs slutbetänkande "Neutral bolagsskatt – för ökad effektivitet och stabilitet" (SOU 2014:40)*, Fi2014/2212, 2014-10-23

Svenskt Näringsliv, *Remissyttrande till Företagsskattekommitténs slutbetänkande "Neutral bolagsskatt – för ökad effektivitet och stabilitet" (SOU 2014:40)*, Fi2014/2212, dnr 115/2014, 2014-10-22

Sveriges Advokatsamfund, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, R-2017/1105, 2017-09-25

Sveriges Kommuner och Landsting, *Remissyttrande till Promemorian "Nya skatteregler för företagssektorn"*, Fi2017/02752/S1, dnr 17/03478, 2017-09-08

Skatteverkets publikationer

Skatteverket, Promemoria, *Delrapport – Skatteplanering med ränteavdrag, tilläggsuppdrag avseende svenska juridiska personer som i praktiken inte beskattas för ränteinkomster*, dnr 131 296639-12/113, 2012-02-22,

tillgänglig här:

<https://www.skatteverket.se/download/18.71004e4c133e23bf6db8000104069/1359706121619/Rapport-20120827-skatteplanering.pdf>, hämtad: 2020-

03-31

Skatteverket, Promemoria, *Förslag om begränsningar i avdragsrätten för ränta m.m. på vissa skulder*, dnr 131-348803-08/113, 2008-06-23, tillgänglig här:

[https://www.skatteverket.se/download/18.121b82f011a74172e5880005726/1359707530693/PM%20Förslag%20om%20begränsningar%28\)0i%20avdragsrätten%20för%20ränta%20m%20m%20på%20vissa%20skulder.pdf](https://www.skatteverket.se/download/18.121b82f011a74172e5880005726/1359707530693/PM%20Förslag%20om%20begränsningar%28)0i%20avdragsrätten%20för%20ränta%20m%20m%20på%20vissa%20skulder.pdf) ,

hämtad: 2020-03-31

Skatteverket, Promemoria, *Ränteavdrag i företagssektorn*, dnr 131 890752-09/113, 2009-12-14

Skatteverket, Promemoria, *Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn – uppföljning av tillämpningen av 2013 års regler samt externa lån*, dnr 131 674362-15/113, 2016-01-12, tillgänglig här:

<https://www.skatteverket.se/download/18.3810a01c150939e893f1befb/1452584548532/Ränteutredningen20160112.pdf> , hämtad: 2020-03-31

Skatteverket, Rättsfallskommentar, *KRSU mål nr 2858-16 – Helägt kommunalt bolags avdragsrätt för ränteutgifter till kommunen*, dnr 202509557-17/111, 2017-12-22, tillgänglig här:

<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/366103.html> , hämtad:

2020-03-31

Skatteverket, Ställningstagande, *Räntesnurror – ny lagstiftning fr.o.m. den 1 januari 2009*, dnr 131 815022-06/5481, 2006-12-18, tillgänglig här:

<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/323746.html> , hämtad:

2020-04-08

Övriga källor

Dahlberg, Mattias, *EU och svensk beskattning*, SNS Förlag 2019, tillgänglig här: <https://www.sns.se/cdn.triggerfish.cloud/uploads/2019/11/eu-och-svensk-foretagsbeskattning.pdf> , hämtad: 2020-03-31

EU-kommissionen, Formell underrättelse, Ärendenummer 2013/4206,
Bryssel 2014-11-27

Hultqvist, Anders, *Hur vag får en skattelag va*’, Svenskt Näringsliv, 2015,
tillgänglig här: https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/hur-vag-far-en-skattelag-vapdf_633211.html/BINARY/Hur%20vag%20får%20en%20skattelag%20va.pdf , hämtad: 2020-03-31

Kommuninvest, *Vi ägs av våra medlemmar*, tillgänglig här:
<https://kommuninvest.se/om-oss/organisation/> , hämtad: 2020-04-17

OECD, *What is BEPS?*, tillgänglig här:
<https://www.oecd.org/tax/beps/about/> , hämtad: 2020-04-24

OECD, *Action 4 Limitation on Interest Deductions*, tillgänglig här:
https://www.oecd-ilibrary.org/taxation/limiting-base-erosion-involving-interest-deductions-and-other-financial-payments-action-4-2015-final-report_9789264241176-en , hämtad: 2020-04-24

OECD, *Aggressive tax planning*, tillgänglig här:
<https://www.oecd.org/tax/aggressive/> , hämtad: 2020-04-24

Rättsfallsförteckning

Högsta förvaltningsdomstolen

RÅ 2000 ref. 31

RÅ 2001 ref. 79

RÅ 2007 ref. 84

RÅ 2007 ref. 85

HFD 2011 ref. 90 I-V

HFD 2012 not. 3

HFD 2012 ref. 6

HFD 2012 not. 23

HFD 2014 not. 84

HFD 2014-12-23, mål nr 4217-14

HFD 2015 not. 10

HFD 2015-02-23, mål nr 2706-14

HFD 2015-02-23, mål nr 3853-14

HFD 2015-02-23, mål nr 5837-14

HFD 2015-02-23, mål nr 6234-14

HFD 2015 not. 27

HFD 2015-04-27, mål nr 4212-14

HFD 2015-04-27, mål nr 4213-14

HFD 2015-04-27, mål nr 4216-14

HFD 2015-04-27, mål nr 42-15

HFD 2015-04-27, mål nr 46-15

HFD 2015 ref. 78

HFD 2018 ref. 3

HFD 2019-12-05, mål nr 2095—2097-19

HFD 2019-06-05, mål nr 4849-18 och 4850-18

HFD 2020 ref. 21

Skatterättsnämnden

SRN 2009-07-06, dnr 15-09/D

SRN 2010-06-24, dnr 89-09/D

SRN 2014-04-29, dnr 80-13/D

SRN 2014-07-09, dnr 117-13/D

SRN 2019-04-10, dnr 54-18/D